

DIRVA

CHRUŠČIOVAS EGIPTE

NIKITA GALI NUOŠIRDŽIAI PASIDŽIAUGTI NILO SLĖNYJE: Palyginti nesunkiai jis užėmė tą vietą artimuosiuose Rytuose, kuria šimtą metų išlaikė D. Britanija. — Kurstydamas arabus prieš pasukines britų tvirtoves toje pasaulio dalyje, jis tikisi būti jiems reikalingas ir tuo budu išnaudoti savo naudai.

Vytautas Meškauskas

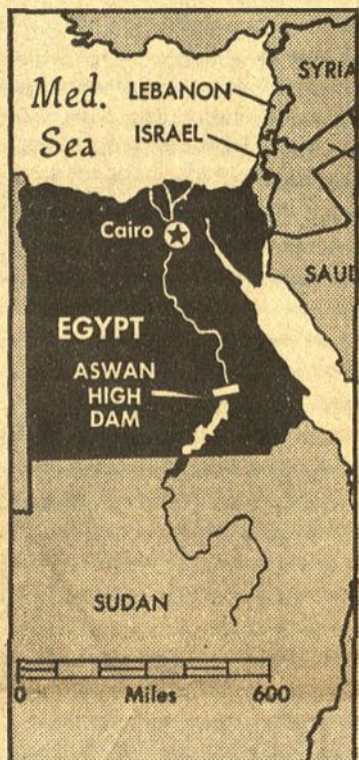
Nikita Chruščiovas buvo labai iškilmingai sutiktas Egipte. Ir tai nestebėtina. Šiaip ar taip, jis įgalino Egipto diktatorių Nasserį pastatyti Nilo upės užtvanką, kuri ilgai turėtų padvigubinti Egipto derlingos žemės plotą ir suteikti didelį elektros energijos kiekį. Reikia neužmiršti, kad tas pats Nikita 1956 metais (kartu su amerikiečiais) išgelbėjo Nasserį nuo D. Britanijos, Prancūzijos ir Izraelio užpuolimo, kuris be tos intervencijos pasibaigtų Nasserio sutriuškinimu.

Tokiu būdu Maskva savo politika Egipte išstūmė iš svarbios strateginės vietos Vakarų, kartu, kaip pastebi pirmadienio New York Herald Tribune, ji užėmė geras pozicijas ne tik prieš Vakarų interesus, bet ir prieš naują galybę Rytuose — komunistinę Kiniją. Mat, kiniečiai lošia rasištinę kortą, aiškindami, kad rusai turi teritorijų Azijoje ne pagal teisę, bet per kolonialistinį užkariavimą. Išgelbėdamas kaip draugas Egipte, Chruščiovas tuo pačiu paverčia niekais Mao Tse-tungo užmačias įsitvirtinti Afrikoje.

Grumtynės tarp Maskvos ir Pekino pakelia Egipto vertę, o egiptiečiai, prityrę prekybininkai, savo kainą nedels pakelti. Asvano užtvanka kainuos apie bilijoną dolerių, sovietai yra pasižadę prisidėti su 400 milijonų dolerių. Skirtumas tarp bilijono dolerių ir 400 milijonų yra gana didelis, todėl egiptiečiai greitai paprašys sovietų ir toliau jiems padėti. Ir Chruščiovas neturi kito pasirinkimo — guodžiasi N.Y. Herald

Tribune — kaip tik daugiau padėti egiptiečiams.

Tačiau Nikita nėra toks kvailas, kad akiai klausytų Nasserio. Jis kursto egiptiečius į karo žygius prieš britus Jemene ir prieš

Izraelį, kuriuos jie tačiau niekada negali laimėti be stambios sovietų paramos ir užmokėsčio. Izraelis praktiškai jau atliko visus darbus, kad nukreiptų dalį Jordano upės į dykumą ir tokiu būdu laimėjus daugiau ploto žemės ūkiui, Chruščiovas toki vandens dalies

nukreipimą vadina 'vagyste' ir tuo būdu bent morališkai remia arabų valstybių ruošimąsi toki vandens nukreipimą sustabdyti jėga.

Be to, Chruščiovas reikalavo pašalinti britus iš jų likusių bazų Kipre ir Adene, Jemeno pašonėje. Čia reikia prisiminti, kad Egiptas pristatė ginklų Kipro salos graikams apginkluoti ir trečdali savo karių laiko Jemene.

Jemenas (angliškai Yemen) yra arabų valstybė rytiniame Arabijos pusiasalio kampe. Gyventojų ten esą netoli penkių milijonų. Jų gyvenimo lygis yra nepaprastai žemas. Apie tūkstantį metų Jemeną valdė karalių dinastija, kuri 1962 m. buvo nuversta kariuomenės štabo viršininko. Tačiau buvęs karalius (imamas) pabėgo į kalnus ir pradėjo organizuoti pasipriešinimą naujai paskelbtai respublikai. Imamas gavo paramos iš kaimyninės Saudų Arabijos, o respublikonai iš Nasserio. Egiptas šiuo metu Jemene turi apie 42,000 karių, o sovietai ten įrengė didelį aerodromą. JAV ir Jungtinės Tautos bandė tarpininkauti, tačiau praktiškai ten vyksta pilietinis karas ir dabar. Respublikonai su egiptiečių pagalba kontroliuoja miestus, o sunkiai prieinamuose kalnuose vis dar viešpatauja imamas. Jemeno pašonė (Nukelta į 2 psl.)

TAI TIK PRADŽIA PARTIZANINIŲ VEIKSMŲ KUBOJE...

* CASTRO PRIPAŽINO, kad gegužės 13 d. antikomunistiniai partizanai buvo įsiveržę į Pilon uostą, sunaikino cukraus fabriką ir 70,000 maišų cukraus. Jis atskleidė JAV vyriausybę už toki "vandalizmą", kai toji ginasi nieko neturinti bendro su partizanų veiksmis.

Miami ta proga buvo išleistas Revoliucinio Atstatymo Sąjūdžio "pirmasis karo komunikatas", skelbiant, kad tai tik pradžia tolimesnių partizaninių veiksmų.

* WHITNEY M. YOUNG, negrų organizacijos National Urban League egzekt. direktorius, įspėjo, kad Kongresui ir prezidentui Johnsonui nesiėmus greitų ir toli siekiančių priemonių integracijos klausimu, jis netikės, kad bet kuris negrų organizacijų vadovas imtųsi atsakomybės už savo narių veiksmus.

"Tuo pat metu, kai nesaugiai besijaučiančių baltųjų baimė apima juos šioje aistrų valandoje, nežinau jokio pareigūno, kuris galėtų tvirtinti, kad neįvyks žudynės ir muštynės".

* NEŽIŪRINT augančio prezidento Johnsono populiarumo ir didelių galimybių laimėti prezidentinius rinkimus, respublikonų aktyvios varžybos dėl kandidato prezidentus aiškinamos šiais

motyvais: visuomet lieka atviras kelias neaišmingam atsitikimui, rasiniai neramumai gali sukelti politinę reakciją, nesekmingas karas Vietname taip pat galės atsiliepti balsuotojų nuotakoms.

Sveriant savo oponentus, prez. Johnsonas mano, kad lengviausia būsią nugalėti Goldwaterį. Sunkiau būtų su Scrantomu, o sunkiausia kova laukia, jei respublikonų kandidatu pasirodytų Nixonas.

* KARIUOMENĖS SUKILIMU pašalintas buv. Brazilijos prezidentas J. Goulart, siekęs brazilų tautą "apdovanoti" komunistine sistema, neužmiršo ir savęs. Be plačių ir turtingų planacijų ir gyvulių ūkių, staiga išaugusių jo prezidentavimo metu, Goulart sugebėjo dar neišaiškinto dydžio sumas deponuoti savo sąskaiton Šveicarijos bankuose. Dideli kiekiai kavos buvo parduodami užsienin, pelną pasiliekančiam sau. Kaip vienas brazilų vyriausybės pareigūnas išsireiškė — "Goulart sugebėjo nusipiešti po šimtuką salami tai šen, tai ten. Ir kol tai buvo pastebėta, neliko ir salami".

* SOVIETŲ SAJUNGA apkaltino naująją Brazilijos vyriausybę nesiskaitymu su sovietinės ambasados diplomatais ir nesilaikymu kultūrinių mainų sutarties. Apie sovietinius diplomatus

Lietuvos Deiplomatijos šefas yra pasiuntęs Danijos ministeriui pirmininkui O. J. Kragui šitokią raštą: Einant spaudos pranešimu, paskelbtu Maskvoje Tamstos atsilankymo toje sostinėje proga, Karališkoji Danijos vyriausybė vasario mėn. 27 dieną pasirašė susitarimą su Sovietų Sąjungos vyriausybe sutvarkyti finansiniams, materialiniams ir kitokiams ginčams, kilusiems, kaip pasakyta kalbamame pranešime, Baltijos Respublikų sugrąžinimo į Sov. Sąjungą pasekmėje. Dėl šio susitarimo turio garbės pranešti Tamstai štai ką:

Lietuva yra neteisėtoje karinėje okupacijoje, kurią Sov. Sąjunga yra jai smurtu primetusi, laukdama visuotiniai pripažintus tarptautinės teisės nuostatus ir sovietų vyriausybės laisvai sudarytomis sutartimis pristintas

esą skleidžiami nepagrįsti gandai ir uždrausta platinti sovietinės plokštelės.

* LENKIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS šventę gegužės 3 d. JAV Kongrese buvo atžymėta kalbomis pasireiškusi art 60 kongreso atstovams.

Kong. Edv. Boland, atsakydamas skeptikams, kurie sako, kad tos kalbos Kongrese nieko neįreikšia tarė, kad tomis kalbomis prisimenant pavergtų tautų padėtį, atidengiami faktai, kuriuos komunistai stengiasi iškreipti ir falsifikuoti.

Kong. Edv. Derwinski, kaip paprastai, nesitenkino komplimentais ir raminiams lenkų tautai, kad "ji vėl kada nors bus laisva" (kaip pareiškė atst. rūmų pirm. McCormack), bet nurodė, kad "negana liaupsinti lenkų tautos didvyriškumo ar Amerikos lenkų nuopelnų. Mes privalome išvystyti tokią užsienio politiką, kurios pagalba atgautų laisvę ne tik Lenkija, bet ir kitos pavergtos valstybės. Privalome pradėti psichologinę, ekonominę ir diplomatinę ofensyvą, kuri priverstų prie greitesnio laisvės atstatymo."

prievoles. Vadinamoji "Lietuvos sovietinė socialistinė respublika" tėra Sov. Sąjungos padaras, kurį pastaroji panaudoja okupacijai užmaskuoti. Be to, kadangi Lietuva niekada nėra buvusi Sov. Sąjungos dalimi, ji negalėto būti "sugrąžinta" į Sov. Sąjungą. Lietuvos valstybė teisiškai tebeegzistuoja.

Tokiu būdu Sov. Sąjunga nėra įgyjusi suvereninių teisių Lietuvą ir negali jų vykdyti. Iš to seka, jog Sov. Sąjunga neturi teisės atstovauti Lietuvos valstybei. Ypač gi ji neturi teisės disponuoti trečiųjų valstybių atžvilgiu Lietuvos ar jos piliečių turtais, teisėmis, interesais ar prievolėmis.

Šitokiomis aplinkybėmis turio garbės konstatuoti, jog vasario 27 dienos susitarimas, kiek jis liečia Lietuvą, neturi galios. Be to, aš pareiškiu visus rezervus dėl žalos, kuri galėtų kilti Lietuvai ir jos piliečiams iš susitarimo pasirašymo ar vykdymo.

Aš tikiuosi, kad šis mano raštas bus Tamstos palankiai suprastas. Tuo tiktuotį juo labiau, kad kreipiuosi į vyriausybės šefą to krašto, kuris pats yra patyręs svetimos agresijos bei okupacijos skriaudą paskutinio karo metu ir su kuriuo Lietuva yra turėjusi draugiškiausius santykius, pagrįstus pagarba teisėms ir teisingumo dėsniams.

Ar tikrai turime padėti Chruščiovui?

Illinois respublikonų Kongreso atstovas Edward J. Derwinski, Rūmų užsienio komisijos narys, gegužės 11 d. Kongreso rūmuose paprašęs žodį, viešai išskėlė prezidentui Johnsonui toki klausimą: jei įvyktų sukilimas Rytų Vokietijoje ar kurioje kitoje Sov. Sąjungos valdomoje Europos satelitinėje valstybėje, ar Amerika remtų tautų apsisprendimo principus, ar remtų ir toliau Chruščiovo kontrolę Rytų Europoje.

Derwinskio klausimas, perduotas telegrama prezidentui, kieno paskaičius to pirmadienio New York Herald Tribune, citavusį neišvardintą užsienio politikos strategą, pareiškė, kad "esamose aplinkybėse turint omeny ieškotimą t.v. realistinių santykių su Maskva — turėtume pagelbėti sovietų premjerui Chruščiovui".

Derwinski Kongrese pareiškė, kad "jei šis pareiškimas reiškia tikrą vaizdą mūsų užsienio politikos, jis skelbia jos fantastinį sužlugimą, specialiai Europoje, o principu visur, kur tik vyksta šaltasis karas. Negana to, jei santykių su Sov. Sąjunga politika viršija kitus siekiamus tikslus, aš prašau Kongreso tos politikos persvarstymo, išsklaidymo jos viešumai ir pilnų diskusijų dėl mūsų užsienio politikos tikslų."

ŠIANDIEN IR RYTOJ

APLANKĖS Egiptą, Chruščiovas ateinančių mėnesį žada vizituoti Skandinaviją. Ten jau seniai jis svajoja apsilankyti, bet vis dėl "nepalankios politinės situacijos" kelią nebdavo atidedama.

Švedai buvo beveik užmirę sovietų "šunybes", kai prasidėjusi špionažo byla prieš švedų armijos pulkininką Stig Wennerstrom (kuris pasirodė esąs sovietų armijos generolu) juos pažadino iš ramumo ir priminė, kad sovietai jų krašte turi didelių interesų.

Sovietų špionažas įrodo, kad švedai velniui dėjo pastangas išlikti neutraliais ir nepriklausomais nuo susiskaldžiusio pasaulio. Bet šis įvykis ne vienintelis. Sovietų "diplomatai", kultūriniai ir prekybiniai atstovai Skandinavijoje domisi labiau karinėmis bazėmis, negu savo oficialiu darbu. "Dagens Nyheter" plačiai skaitomas švedų laikraštis, prieš keletą mėnesių atkreipė dėmesį į Stockholme reziduojančius 38 sovietų prekybinius atstovus, kai prekybiniai ryšiai tarp Švedijos ir Sovietijos yra visai menki.

Dabar švedai prisiminė ir kitą įvykį, kuris nepasitarnavo Švedijos — Sovietijos santykiams pagerinti. 1945 m. Švedija pasiuntė į Budapeštą Raoul Wallenberg, kur jis išgelbėjo 20,000 žydų nuo mirties nacių koncentracijos stovyklose. Jis pats dingo Vengrijoje, raudonajai armijai įžygiavus į Budapeštą. Ir tik 1957 m. Kremlius painformavo Švediją, kad Raoul Wallenberg 1947 m. mirė širdies liga Maskvoje... Kodėl sovietai taip ilgai tylėjo apie šio švedo filantropo mirtį? Kodėl niekad nepaaiškino, už ką Wallenberg buvo deportuotas į Rusiją?

Švedai prisiminė ir tris dingusius laivus "Beng Sture", "Liljevalch" ir "Kinnekele", kurie nepaisant visų tarptautinių teisių, sovietų buvo paskandinti ir niekad nesužinota, kas atsitiko su jų įgulomis. Lygiai kaip nežinomas yra 100 norvegų ir 175 danų likimas, kuriuos Oslo ir Kopenhagos vyriausybės prašė išleisti iš Sovietijos.

Tie visi smūgiai, kuriuos sovietai nuolat smogia skandinavams, neleidžia sukurti taikiai palankios atmosferos.

Savo kelionės metu po Skandinaviją Chruščiovas, be abejo, pažadės Skandinavijai garantiją, bet ta garantija bus nieko neverta, jei jo šnipai nenutrauks ten savo veiklos. Šita Europos dalis tikrai taikai negrasina, ir jei ten yra taikai pavojus, tai tik iš sovietų pusės.

*

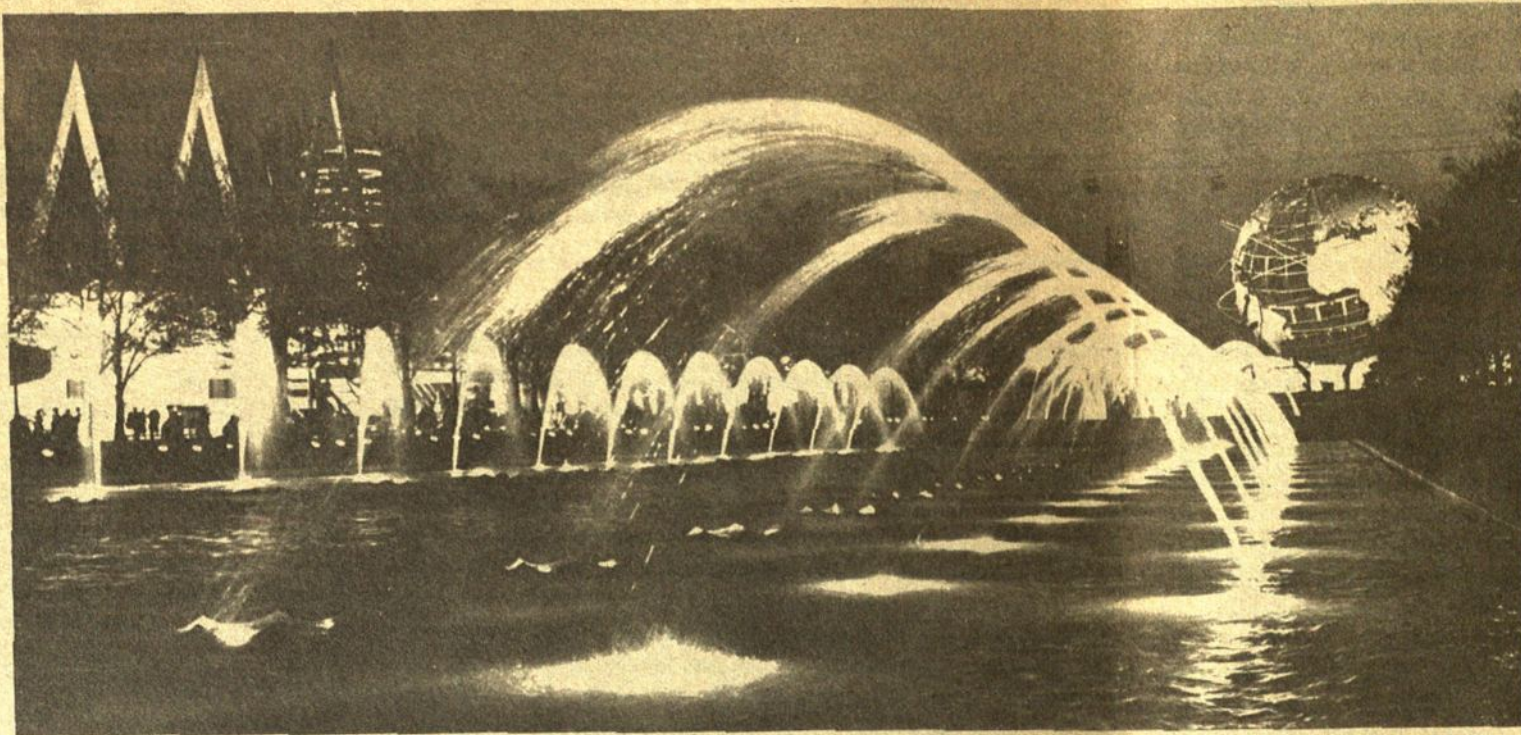
VILNIUJE išėinančios Tiesos redaktorius Zimanas teiraujasi reporterio:

-- Ar padarei pasikalbėjimą su draugu Paleckiu?
-- Taip.
-- Ką jis pasakė?
-- NIEKO.
-- Gerai. Paruošk tuojau pat straipsnį pirmam puslapiui per penkias skiltis!...

(vg)

— Aš noriu padaryti mažą pataisymą mūsų komunikate...!

RYTŲ VOKIETIJOS AGENTŲ TINKLE

Vokietijoje veikia kelios saugumo bei žvalgybos įstaigos. Pati svarbiaji saugumo įstaiga pagal pavadinimą skirta "saugoti konstituciją" (Verfassungsschutz). Tikrumoje tai preventyvinio pobūdžio įstaiga, nes jai tenka rinkti ir pristatyti įrodymus apie valstybės saugumui grėšiančią subversyvinę, priešė veik-

V. ALSEIKA

lą. Pagal 1950 metų įstatymą šiam "konstitucijos saugotojui" netenka vykdyti policinės galios -- šiuo atveju vykdomaisiais organais yra prokuratūra ir politinė policija. Taigi, kai sugaunamos kokios stambesnės priešė "žuvys", visuomenės akyse "kreditai" tenka prokurorams ar policijai, bet ne įstaigai, kurios veikia dažniausiai nematoma.

Kai kas teigia, kad jei tai įstaiga būtų suteikta vykdomoji galia, ji galėtų veikti efektingiau. Tačiau prisiminsime nacių laikus, stengiamasi siekti kuo tylesnės tokių organų veiklos, vadovaujantis aiškių įstatymų bei tvarkų ribose.

Tos įstaigos (ją toliau vadiname VS) veikia svarbi jau vien todėl, kad tik Rytų Vokietija į Vak. Vokietiją siunčia net 16,000 šnipų armiją. Kas mėnuo iš Rytų Vokietijos vakarinę krašto dalį pasiekia daugiau kaip vienas milijonas egz. pašto siuntinių subversyvinės literatūros. Sovietai su satelitais savo "veiklai" Vak. Vokietijoje skiria apie 500 milijonų markių (125 ml. dol.). Suskaldytoje Vokietijoje vyksta subversyviniai ir kitokie veiksmai ir netenka stebėtis, kad saugumo požūriū Vokietija palyginus su kitais NATO kraštais, laikoma silpniausiu nariu visoje grandinėje.

Kodėl Vak. Vokietija virto taip patraukliu šnipinėjimo bei subversijos objektu? Čia esama daugelio priežasčių. Reikia atminti, kad kas penktas Fed. Vokietijoje gyventojas turi šeimos ryšius su kita Vokietijos dalimi ir kiek-

vienas trečiasis Vak. Berlyno gyventojas turi giminių sovietiniame Beryno sektoriuje. Išskyrus Korėją, niekur pasaulyje nėra taip palankių sąlygų šnipinėjimui, kaip persikrtoje į dvi dalis Vokietijoje, nes juk čia agentai ir jų aukos kalba ta pačia kalba, kur nėra jokio reikalo sugebėti prisitaikinti prie svetimo krašto papročių ar gyvenimo būdo, kur, tikstančiams pabėgėliu kitoje Vokietijos daly garantuojama absoliuti laisvė ir visiškai laisvas judėjimas, pagaliau, kai daugelio persikrtytų šeimų vargas, skurdas ar nuotaikos sudaro itin palankias sąlygas tyšeimų narius be atodairio išnaudoti, papirkti ir prieš juos panaudoti įvairias represijas.

Tad kuo palankiausios subversijos sąlygos, jei turima galvoje puolimą, tačiau sąlygos jau žymiai mažiau palankios, jei kalbėsime apie tai, kaip tą subversiją ir priešė šnipinėjimą puolimus atremti bei likviduoti. Pagal Sanche de Gramont (jis parašė špionažo po 2 pas. karo istoriją) pokario Vokietija virtusi tikruoju šaltojo karo kovos lauku.

Rytų Vokietijai rūpi užverbuoti kuo daugiau šnipų -- jie deda pastangas į savo tinklą pagauti ypač įvairių mugių proga apsilankiusius Vak. Vokietijos gyventojus. Čia jau išskyla rytų Berlyne veikiančios valst. saugumo ministerijos veikla. Štai, vak. Vokietijos pilietis lankosi Leipzig mugėje -- čia jam grėsia įvairiausi pavojai. Pirmiausia, nužūtrėta auka užkalbinama, vėliau ji patenka į "kompromituojančią" padėtį, dar vėliau jau įvyksta atviras spaudimas ir reikalavimas sutikti eiti agento pareigas, nes...

Kaip vak. Vokietijos piliečiai patenka į spąstus, kaip jie išprovokuojami, gali paliudyti keli pavyzdžiai. Hans Joachim W. 1961 m. sausio mėn. lankosi sovietiniame Berlyno sektoriuje. Kaip įtariamą, vairavęs automobilį neblaiviams stovyje, jis su-

VIRŠUJE: Pasaulinėje Mugėje New Yorke. V. Maželio nuotrauka

imamas ir pristatomas saugumo ministerijos susisiekimo skyriui. Jam aiškina: tamsta nebūsi baudžiamas, jei sutiksi su mumis bendradarbiauti. W. sutinka, pasirašo įsipareigojimo raštą ir per vienerius metus jis nuolat važinėja tarp Fed. Vokietijos ir vak. Berlyno. Jo uždavinys: parūpinti vak. Vokietijos miestų planus, sueti į ryšius su britų karais, daryti pranešimus apie antikomunistinės "Junge Union" susirinkimus. Vak. Vokietijos VS vyrai į suima ir jis nubaudžiamas 21 mėn. kalėjimo bausme.

Kitas pavyzdys: padavėja Hannelore G. su savo vyru ir vaiku buvo pabėgusi į Vak. Berlyną, anksčiau, bet 1960 m. grįžo atgal į Rytų Vokietiją. Jos vyrą nuteisus už kriminalinio pobūdžio nusikaltimą, pas ją atsilankė agentas ir pasiūlė "bendradarbiavimą" -- tuo atveju jos vyras nebūtų baudžiamas ir jie abu nebūtų nubausti už savo metu įvykdytą "nusikaltimą": pasišalinimą iš R. Vokietijos. Hannelore pasirašė, jai buvo pavesta įsimaityti į pabėgėlių stovyklą Marienfelde. Įpareigota kitam "žygiui" moteris viską papasakojo ir... buvo nubausta 4 mėn. kalėjimo bausme.

Tie pavyzdžiai yra būdingi žimtams panašių atvejų. Tokie agentai tai vis vadinamos "smulkios žuvys" ir tie Vak. Vokietijos piliečiai, įsipareigojimus pasirašę, be vienos kitos išimties,

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UZRAŠAI ***

DĖL RYŠIŲ su tautiečiais Lietuvoje principiečiai samprotavimai nesutapo su praktiškais. Kai prieš 12-13 metų paplūpo iš Lietuvos telegramos su vaistų prašymais, principininkai sūtlė neatsiliepti: manė, kad vaistais būtų šelpiamas bolševikinis režimas Lietuvoje. Praktikai siuntė. Nors ir jie nenumatė, koks bus to poveikis, bet pasirodė, kad neišsigandimas "režimui padėti" tapo patėisintas: režimui užsieninių vaistų populiarumas įgėlė ambiciją. Vaistų siuntimą jie suvaržė, o pagaliau ir visai uždraudė.

Iš kraštutinio principingumo žūrint, atrodė, kad gal ir susirašinėti nedera, nes tai gali implikuoti susitaikymą su okupacijos faktu (ypač, jei tenka laišką adresuoti į kokių bolševikinių vardu pavadintą gatvę). Praktiškai samprotavimai, o gal dar labiau nenugalimas traukimas susižinoti, visu frontu atmetė kraštutiniškus principinius abejojimus, ir susirašinėjimas vyksta, kiek tik jis bolševikų režimo toleruojamas. O toleruoja be džiaugsmo, nes ne jo naudai susižinojimas veikia.

Ir siuntinių siuntimo priešininkų girdėjom, nes čia tai jau tikrai apčiuopiamas bolševikų režimo rėmimas: "padedam jiems maitinti jų vergus ir dar maitins remiam jų išdą!" Bet, turbūt, jau kelesioją milijoninį fondą sumokėjom į Maskvos išdą už galimybę maždaug tiek pat persiųsti ir "bolševizmo vergams", kurie, tačiau yra ir mūsų broliai, seserys, tėvai ar vaikai, giminės ar negiminės, bet mūsų tautiečiai. Režimas mielai priėmė muito mokesčius, bet siuntiniai jam ne tik padėjo. Jie jam ir kaulu gerklę įstrigo, nes akivaizdžiausiai nuneigė du jo didžiuosius melus: 1) kad mes čia svetur labiau už Lietuvą likusius skurstam "kapitalizmo vergoj", 2) kad mes nusisukom nuo Lietuvos ir jos nei girdėt nebenerim. To kaulo bolševikų režimas nepajėgia nei nuryti, nei išspiauti. Todėl "kosti". "Nuteisė" Jankų, bet ir Balfo adresą Lietuvoje taip įsakmiai ir tiksliai išgarsino, kad kas tik norėjo, galėjo atmintinai iš laikraščių išmokyti. Vakary Vokietijos pasiuntinybė Maskvoje, kuri tarpininkavo laikuriems klaidėdiškiams gauti siuntinių, apkaltino šnipų ieškančią, o siuntinių gavėjus viešai, pavardėmis, apskelbė arba buvusiais esesininkais ar palaidos doros moterimis.

Prieš kelias dienas vieną Londono žydų kontorą apšaukė sionistų šnipinėjimo agentūra, ir paskelbė dviejų šiauliškių žydų protestus prieš "senų skudurų" jiems siuntimą. "Turiu butą, automobilį, šaldytuvą, televizorių, kam man jūšų šlamštą", -- protestuoja Zilbermanas ir Segalis šiaulių Raudonojojo Vėliavoj. Protestuoja tik du, bet jie rodomi, kaip pavyzdys kitiems. Režimo ambicija kenčia. Ar pasiryš ir siuntinius uždrausti, kaip vaistus uždraudė?

nebuvo jokiais komunistais. Dažniausiai jie privengdavo jiems grėsiančios bausmės, lengvabūdiškai patekdavo į sovietinius spąstus, o vėliau gi dažniausiai prisistatydavo į policijos ar į VS įstaigą ir galiausiai prisipažindavo padarę "klaidą".

Pagal statistikos duomenis Berlyno teismas 1962 m. už "krašto išdavimo kontaktus" yra nuteisęs 54 asmenis (1961 m. jų buvo 96), iš jų 32 patys prisipažino įstaigoms. Koks tų agentų amžius? Dažniausiai jis svyruoja tarp 18 ir 30 m. Prieš patekę į agentų tinklą nemaža tų nuteistųjų (27) vienoje ar kitoje Vokietijos dalyje jau buvo nuteisti

už kriminalinius nusikaltimus.

Tuo tarpu Fed. Vokietijoje (įskaitant ir Vak. Berlyną) 1962 metais dėl krašto išdavimo įvairiomis bausmėmis buvo nuteisti 306 asmenys, iš jų 263 buvo užverbuoti saugumiečių Rytų Berlyne. Pagal surinktas žinias pastaruoju metu padidėjo šnipų -- "profesionalių" skaičius, pakilo ir sovietų bei jų satelitų žinioje esančių apmokytų agentų skaičius.

Kad "mažieji" agentai po kelių mėnesių jau meta nešvarų darbą, tenka aiškinti komunistinės idologijos nepatrauklia viliojimo galia. Daug kas nusivilią spaudimo priemonėmis, apgavyste, pirkimais.

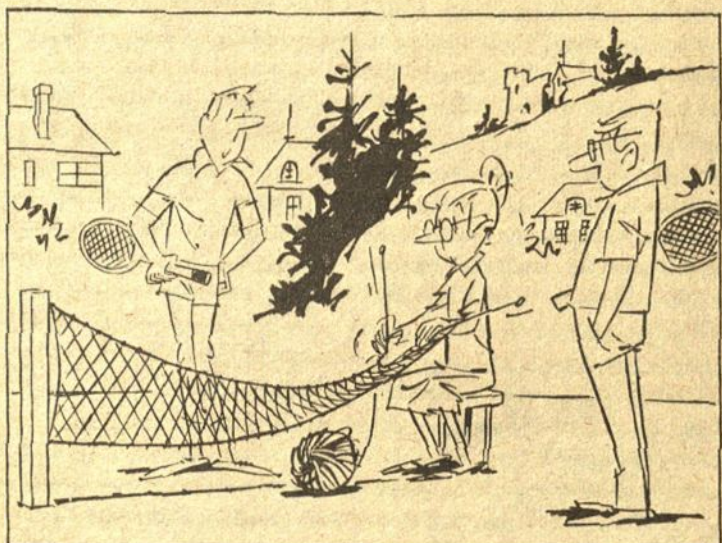
Chruščiovas Egipte

(Atkelta iš 1 psl.)

nėje yra buvusioji britų kolonija Adenas, kurioje britai turi apie 25,000 karių ir laivyno bei aviacijos dalinius. Turėdami savo žinioje Adeną, britai gali kontroliuoti rytinius Arabijos pusiasalio pakraščius ir apsaugoti ten esamus naftos šaltinius. 1963 m. pradžioje britai iš Adeno ir apylinkių sudarė Pietų Arabijos federaciją su maždaug vienu milijonu gyventojų. Į tą federaciją dabar ir kėsina Jemeno respublika. Ji suorganizavo su Egipto ir Sovietų pagalba partizanus, kurie save vadina "raudonaisiais vilkais", ir pradėjo partizaninį karą. Labai galimas diktas, kad tas karas gali ilgokai užstėsti ir tuo atveju britams neužteks turimos ten kariuomenės. Jie turės atšaukti dalį savo kariuomenės iš... Vokietijos: sumažinti savo Rheino armiją. Savaimė aišku, kad Nikitai tai negali nepatikti. Tokiu būdu Chruščiovas irgi turi naudos iš Nasserio: jis jam padėjo sunaikinti britų įtaką Kipre ir kartu įstumti britus į sunkią padėtį Adene. Jei britai iš ten bus išstumti, jų vietą automatiškai užimtų kokia nors forma sovietai.

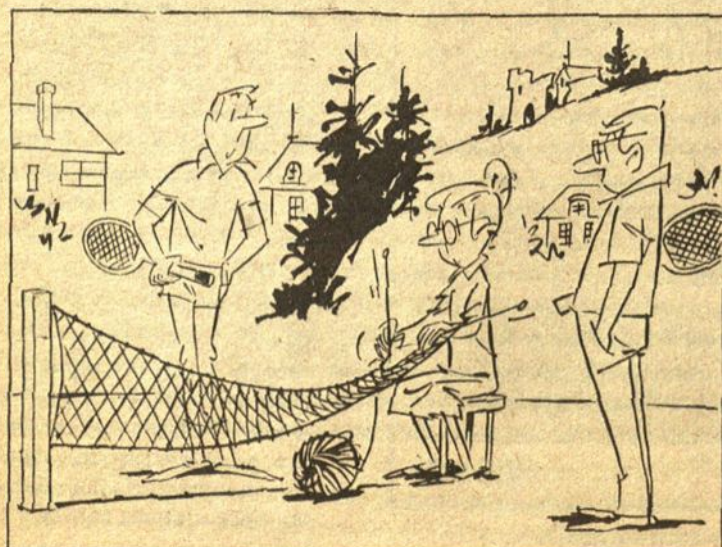
Galvosūkis Nr. 33

Tarp šių dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Bandykit surasti. Sprendimas kitame numeryje.

GALVOSŪKIO NR. 32 SPRENDIMAS

Tarp dviejų piešinių yra šie skirtumai: 1. Prie vairo esančio šuns dešinioji koja išryškinta. 2. Šuns snukis mažesnis. 3. Policininko šuns uodega plonesnė. 4. Jo snukyje vienu dantimi mažiau. 5. Nugaros linija prastė. 6. Policininko kišenė didesnė. 7. Automobilio priekio kairysis sparnas kitos formos.

Mutual Federal Bendrovės rekordas

4 1/2% MOKAME

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigų galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2212 W. CERMAK ROAD -- CHICAGO 8, ILL.
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanas, Pres.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT, SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMLICH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

KA RAŠO 'PEKLOS KNYGA' APIE LIETUVIŲ FONDA?

Bene viena iš populiariausių naujųjų mūsų visuomeniškųjų organizacijų dabar yra -- Lietuvių Fondas. Vieni jį juokaudami dar vadina "daktarų fondu", kiti "biednių fondu", tretį dar kitaip. Kaip ten bebūtų, bet tas fondas yra tvirtai užsimojęs didžiam žygiui -- surinkti visą milijoną dolerių! Dievulėliau, juk tai yra didžiai daug pinigų... Tą neprašytą milijoną tvirtai žadama padovanoti vėl būsimai nepriklausomai ir laisvai Lietuvai, o iš gerai investuoto kapitalo nuosimčių pasiryžta padengti išeivijos tautinių - kultūrinių reikalų visada "degančias išlaidas". Tuo būdu nebereikėtų kiekvienam mūsų reikalui vaikščioti su kepure po mieširdingus lietuviškus žmones...

Lietuvių Fondui pamatytas vis ant tvirtesnių pamatų, šio gegužės mėnesio 16 d., Chicagoje šaukiamas fondo narių visuotinis suvažiavimas, kuris yra ir bus vyriausiasis kasmetinis fondo narių susirinkimas.

Mano Pekliškose knygose ant juodų smalių puslapių kažkokie nematomi ir nežinomi prajovai vidurnaktį, kol dar nepragysta Chicago gaidžiai, paslaptinčiai rašo visokių keistų ir dyvinių dalykų. Vieną rytą tose knygose radau slaptingųjų naktibaldų tokius [rašus smalių vinių mis [rašytus:

"Tą minutę, kai gimė Lietuvių Fondas -- dideliai sudrebėjo Peklos vartai. It kokios darbščios bitelės, visi kaip vienas, senai pensininkai ir jauni žaliukai, bagočiai ir bėdžiai, neša fondan savo dolerėlius kaip niekad... Tai būsimoji dangiškoji mana visiems tiems, kurie nenorės mirti lietuviškosios dvasios badu, bū-

Alb. Valentinas

dami svečiose, tolimose šalyse, už jūrų - marių, už aukštųjų kalnų, gilių vandenynų, toli atplėšti nuo savo brangios Tėvynės. Tai mana lietuvių išlaikymui mūsų švieslojoje jaunuomenėje, ateinančioms kartoms... Dėl to per naktis iš širdperšos nemiega ir žilumbia visi pavergtos Lietuvos bolševikiniai duobkasiai. Ai, ai, kas dabar bus!... Nebegalėsime iš naikinti lietuvių pasaulį, ne-

begalėsime maskoliškai apšviesti..."

"Visi pekliškieji ženklai ir pranašystės aiškiai rodo, jog Lietuvių Fondas tvirtai stovės ir uola ir pats fondo viršila, arba hetmonas dr. A. Razma su savo ištikimais rikišiais -- Reklaičiu, Šimaičiu, Blinstrubu, Vaičiūnu, Šantaru, Rauckinu ir kitais narsiais lietuvių kariauninkais tvirtai ir ryžtingai laikys visiems atidarytą fondo maišą, ant kurio yra aiškiai užrašyta: \$1,000,000".

Praėjusį mėnesį Chicagoj, YMCA aukštosios mokyklos patalpose įvyko mokyklą lankančių tautybių paroda. Iš lietuvių mokyklą lanko, prieš porą metų pas savo tėvą atvykusi Neo-Lithuania korporantė Liucija Virpšaitė. Tėvelio Stasio Virpšos padedama, ji parinko iš savo pažįstamų Laisvąją Lietuvą vaizduojančių meno kūrinių, išdėstė juos skoningai Lietuvai pavaizduoti skirtoje vietoje, ir pati viena, tautiniais drabužiais pasirūdžiusi, visą dieną išbudėjo prie stalo gausiems lankytojams aiškindama didžią Lietuvos praeitį ir tragišką jos dabartį. Nuotraukoje Liucija Virpšaitė prie Laisvąją Lietuvą atstovaujančio stalo.

V.A. Račkausko nuotrauka

Č. JANUŠAS

Pajūryje (aliejus)

Wachingtone pašventino lenkų koplyčią

Washingtono Marijos Šventovėje (National Shrine) yra skirtingos vietos įrušti atskirų tautybių paminklinėms koplyčioms. Pirmoji iš tautinių koplyčių buvo įrengta lenkų ir jos pašventinimas įvyko š.m. gegužės mėn. 3 dieną.

Lietuvių koplyčiai skirta vieta yra didžiulės bažnyčios viršutiniame aukšte priešais lenkų koplyčią, tokio pat dydžio ir formos kaip ir lenkų. Tai viena geriausių koplyčių įrengti vietų. Lietuviams skirtoje vietoje dabar stovi kuklus Šiluvos Dievo Motinos paveikslas, prie jo užrašas: "A Chapel to our Lady of Šiluva, Gift of the Lithuanians of the United States. Anticipated completion 1966". Prie Šiluvos Marijos paveikslą mėlynai mirguliuoja nemaža uždegtų žvakių. Nevienas lietuvis gal pagalvoja -- o kaip gi bus įrengta mūsų tautinė šventovė, kaip joje bus atvaizduota lietuvių katalikybės istorija, kai ji bus galimai lietuviškesnė išpuošta? Tad noriu bent trumpai informuoti skaitytojus apie lenkų koplyčią.

Prieš trejus metus 8 lenkų kilmės vyskupai sudarė komitetą kuris rūpinosi koplyčios įrengimu, o drauge ir 1000 metų katalikybės įvedimo Lenkijoje minėjimu. Jų pastangomis buvo renkamos aukos lenkų tarpe, įgalinusios atlikti šiuos darbus.

Lenkų koplyčioje virš altoriaus yra tamsus bizantiškas Dievo Motinos su kūdikiu paveikslas, pieštas ant medžio, kopija Čenstakavoje esamo paveikslas. Pats paveikslas nėra didelis, įremitas į plačius sidabro - aukso rėmus, sidabro-aukso mozaikos fonas už paveikslą. Pagrindinė altoriaus siena žalios spalvos marmuro, kurią supa 9 bas-reliefai, vaizduojantys istorinius ir biblinius asmenis,

kurie savo darbais, arba su kurių vardais ar legendomis yra rišamas Dievo Motinos buvimas Čenstakavoje.

Šoninės koplyčios sienos yra gelsvo marmuro. Vienoje sienoje ryškiomis spalvomis nupieštas paveikslas vaizduoja kunigaikščio Mieško krikštą 966 metais. (Nuo tos datos lenkai skaito katalikybės įvedimą Lenkijoje). Kitoje sienoje paveikslas vaizduoja 1655 m. karaliaus Jono Kazimiero Marijos paskelbimą Lenkijos karalijene. Abiejų paveikslų fonuose nupiešti keli ere liai -- lenkų herbai.

Lužų kupolo centre spalvoto stiklo vitražinis lenkų herbas, aplinkui jį lužų kupole 20 šventųjų mozaikos figūros, įtar-

pe ir Šv. Kazimieras. Visa koplyčia žėri auksu - sidabru ir stipriomis šviesomis.

Į iškilmingą koplyčios pašventinimą suplaukė apie 15,000 lenkų iš arti ir toli. Mišiose dalyvavo apie 30 vyskupų. Iš sakyklos buvo perskaitytas kardinolo Višinskio atsiųstas laiškas.

G. Gustaitytė-Krivickienė

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS

GELINYCIA

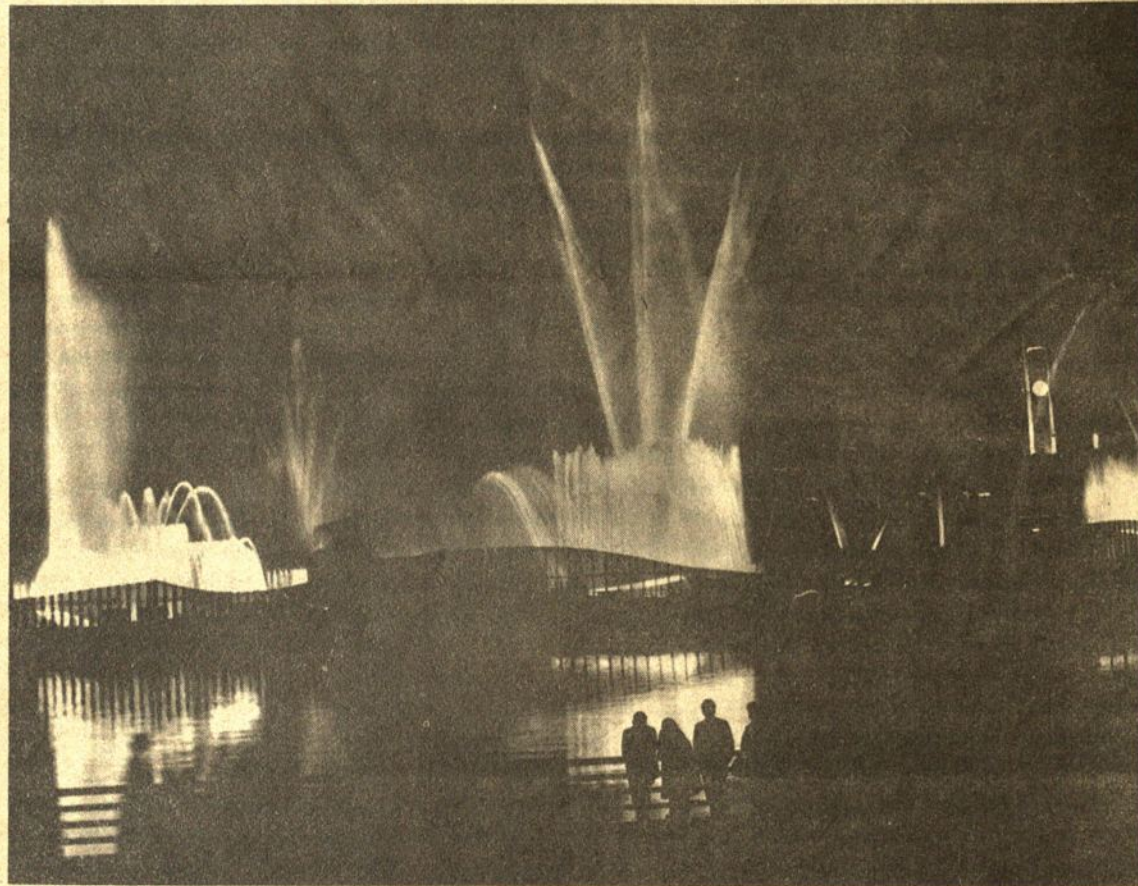
GELĖS VISOMS PROGOMS

2443 WEST 63rd Street

Chicago, Ill.

Telefonai:

PR 8-0833 ir PR 8-0834

Pasaulinės Mugės New Yorke fontanai vakare.

Vyt. Maželio nuotrauka

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

ANDRIUS NORIMAS-MIRONAS

SANTAKA

NOVELĖ

(3)

"Kaip šiandien prisimenu... Gimnazijos ekskursija... Sustojam Rotušės aikštėj. Ilgai tada stovėjau prie šio mūrinio pastato. Taip mėgau Maironio eilėraščius... Ten, kur Nemunas banguoja, tarp kalnų lankų. Broliai vargdieniai dejuoja Nuo senų laikų... Arba -- Užtraukim naują giesmę, broliai, kurią jaunimas tesupras. Ne taip dainuosim kaip lig šiolei, kitas mąstysime dūmas... Kiek jis dainų paliko mums, kurių neišdildins nei laikas nei žmonės... Taip, užtraukė bolševikai dabar mums naujas giesmes... Kažin, ar mano gyvenimas būtų kitoks, jei tada, vietoj rytų, būčiau pasirinkusi vakarus, kaip kai kurie kiti?"

Dar kelios minutės ir keli šimtai žingsnių ir Marytė jau Pilies parke. Tai sovietinės valdžios pasididžiavimas. Restauruoti Kauno pilies griuvėsiai, nors ir liko griuvėsiais, bet jau sudaro apdailintų senienų išpūdį. Išgrąžinta aplinka, keli medeliai, suolai atsistėti, gelių klombos.

"Kaip viskas keičiasi!" -- sušunka nustebusi Marytė. -- "Juk tokia pilį niekas dabar nebegali gerbti ir mylėti. Nors čia dabar, štai, ir sėdi jaunimo porėlės, naudojasi sovietine laisve, bet... vistik ne tai, kas buvo seniau... Žinoma, kunigaikščio Kauno įkurtoji luvo vėl kitokia. Ji tarnavo gyvybės ir krašto gynybos tikslams.

Bet anais, mano vaikystės laikais, apgriuvę likučiai teikė savotišką žilos senovės prisiminimų išpūdį. Liudijo, jog mūsų priešai grovė per amžius mūsų tėviškę, bet vistik neįstengė jos nuslopinti... Ak, ta vargšė mūsų Lietuva..."

Marytė nė nesustoja parke, nė neatsisėda ant patogiu, su atlošomis, suolų, nors jį keli ir nebuvo susiglaudusių porų užimti. Nors ir jaučia kojų nuovargį. Dar kelios minutės ir jina jau pakrantėn nusileidusi. Jau velka pavargusias kojas per smėlį, kai kur apžėlusį kuokštais žolių. Jau visai tamsu. Marytė jau mato prieky smėlėtą kylį tarp žvilgančio vandens paviršiaus. To kylio smailis yra Nemuno ir Neris vandenų jungtis.

Marytė apsidairo. Nė gyvo žmogaus tarp tyliai šnarantių dviejų upių vandens srovių. Užpakaly -- visas Kaunas, su Rotušės bokštu, čia pat dunksančia pilimi ir nesuskaitomais žiburiais. Prieky -- galingas vandens plotas. Ramiiai teka į Baltiją Nemuno ir Neris bendras vanduo. Tai mišinys aukštaičių ir džiukų prakaito, atvartyto Neris ir Nemuno vagonis. Už to vandens poto kyšo miškų masyvo silueta su artimų priemiesčių žiburiais. Dešinėje -- netvarkingos namų kupetos. Viljampolės pusėj didelis smėlėtas krantas. Kairėje -- statūs Linksmadvario šlaitai ir prie pat Nemuno kairiojo kranto besitiesianti plento juosta. Aukštai -- žvaigždžių milijonai juodame aksome. Ir Paukščių Takas lyg plonas šydas permas per visatos plačią krutinę. Žemai -- vargšė moteris, nusivylusi viskuo ir tikinti tik į savo praeitį. Ieškanti kažko, kažkada pažadėto, netesėto ir besilginti kažko neįgyvendinamo, neįmanomo.

Palietusi batukų galais Santakos kyšulio smailę, Marytė apsisuka ir žengia kiek atgal. Suranda aukščiau tarp žolių kuokštelių didesnį kupstą ir atsistėda. Ištiesia pavargusias kojas. Taip gera pasiražyti vasaros naktį ant dar šilto smėlio! Atsiremia abiem alkūnėmis aukštelininkai ir ieško milijarduose planetų anks savo žvaigž-

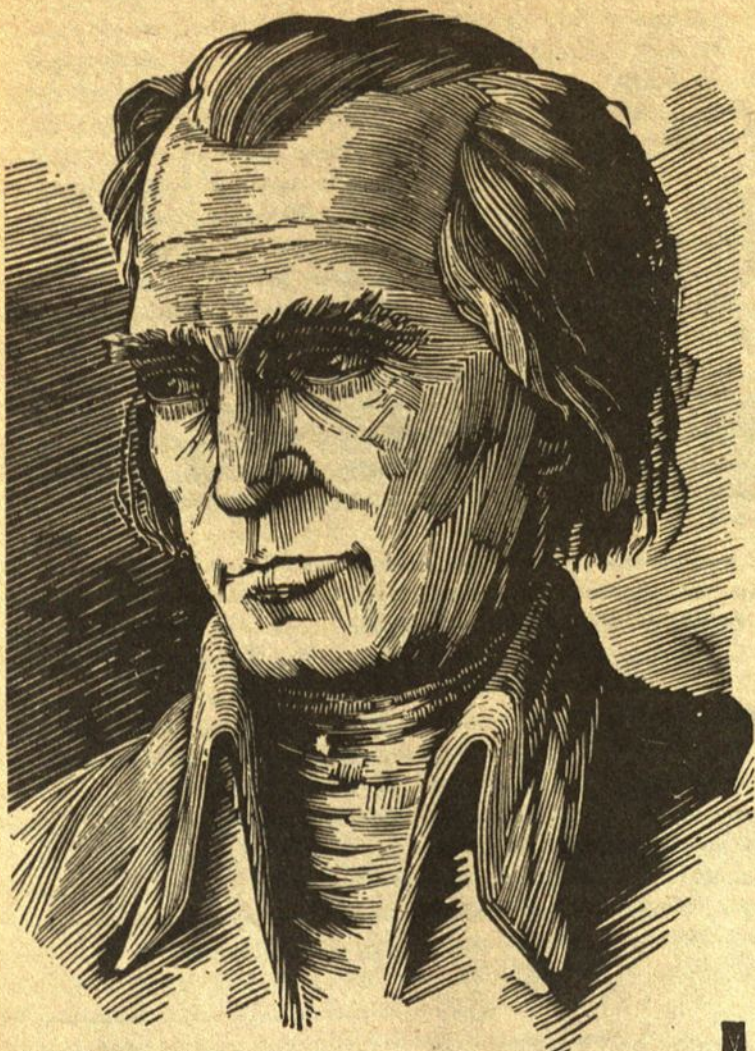
dės. Anos Grigo Ratų žvaigždėlės, kurią Feliksas jai rodė.

"Štai ji! Puodynės rankenos gale. Tai ta pati žvaigždėlė! Nuostabiai tvarkinga ši planetų karalystė. Nė viena žvaigždėlė neprapuola niekad! Feliksas tada man sakė, kad mano žvilgsnis, pasiekęs tą žvaigždėlę, susitiks su jo žvilgsniu iš kurios nors kitos žemės vietos. Ir tuo būdu mes vienas antrą jausim, matysim ir galėsime kalbėtis... Gal ir dabar jis žiūri į šią žvaigždę? Gal dabar galvoja ir prisimena mane... Taip, ir aš galvoju kasmet apie jį šioj vietoj. Kiek milijonų kilometrų skiria mane nuo tos žvaigždės? Ir tiek pat kilometrų skiria Feliksą nuo manęs. O abiejų mūsų žvilgsnių linijos tam tikru kampu susikerta toje žvaigždėlėj. Kokia begalybė! Juk už tos žvaigždės kelių šimtų milijonų kilometrų atstu yra dar tokia pat žvaigždė, o už tos -- dar kita. Ir taip be galo, be krašto visatoj..."

Marytė net susiriečia smėlyje į kamuolėlį jausdama savo menkamą prieš visatos begalybę. Kartu supranta, jog kažkas kažkada turėjo šią visatą, šią neaprepiamą begalybę, sukurti, pradėti iš nieko.

Tikrai yra kažkas, kas valdo begalinius plotus, dangų ir planetas... žmonės, jų protus. Tikrai yra Dievas, nes Jis tik vienas galėjo sukurti sudėtingą ir tvarkingą dangų, planetas, mūsų žemę ir tuos žvaigždžių milijonus. Tik Dievas vedžioja ir mūsų likimą. Lygiai ir mano likimą. Anais metais buvau dar ožka nežabota... Prie pirmo sovietinio seimo urnų susitikimo mes. Jis Aukštosios Panemunės pulke jau metus tarnavo liktiniu puskarininku. Ir su savo pulku atžygiavo "balsuoti". Ir aš juk "balsavau". Tiesa, Krėvė-Mickevičius, daktaras Garmus sugundė mane balsuoti už juos. Ir tik Jankelį Vinickį išmečiau iš kitų kandidatų. Nes niekad nemėgau žydų... Įmečiau urnon kortelę ir išėjau. Jaučiaus lyg kažką negerą, negražaus padariusi. O lauke jis mane užkalbino.

(Bus daugiau)

KRISTIJONO DONELAIČIO GYVENIMAS IR RAŠTAI

RITA BARAITĖ

Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentė

Referatas skaitytas Pedagoginio Lituanistikos Instituto Chicagoje suvooštame K. Donelaičio sukaktuviniame vakare gegužės 9 d.

1. DONELAIČIO GYVENIMAS

"Jau saulėlė vėl atkopsdama
budino svietą
Ir, žiemos šaltos trintus
pargriaudama, juokė."

Šias pirmąsias "Metų" eilutes išmoksta kiekvienas, kuris lanko lietuvišką mokyklą. Donelaičio hegzametras plačiausiai suskamba mūsų mokyklose ir organizacijų rateliuose šiais metais, minint jo gimimo 250 metų sukaktį.

Šis garsusis poetas gimė 1714 metų sausio 1 dieną Gumbinės apskrityje, Lazdynėlių kaime. Donelaitis buvo tik septynerių metų, kai mirė jo tėvas, palikdamas našlę su septyniais vaikais. Nors gyvenimas buvo sunkus, tačiau išėjo Karaliaučiaus katedros mokyklą, o 1736 metais įstojo į Karaliaučiaus universitetą, gaudamas kunigaikščio Albrechtio lietuviams skirtą stipendiją.

Studijavo teologiją ir senąsias kalbas: lotynų, graikų ir hebrajų. Studijuodamas patyrė daug vargo: maitinosi neturtingiems studentams skirtoj valgykloj, o kartais nuo bado, sako net apalpėdavęs. Universitetą baigė 1740 m. ir buvo paskirtas Stalupėnų pradinės mokyklos antruoju mokytoju ir choro vedėju. 1743 m. Donelaitis buvo paskirtas Tolminkiemio protestantų bažnyčios klebonu. Nenorėdamas palikti mokyklos prieš mokslo metų pabaigą, dar du mėnesius išgyveno Stalupėnuose. 1743 m. liepos 6 d. nuvyko į Karaliaučių kunigo egzaminams ruoštis. Juos spalio 17 d. išlaikęs, po kelių dienų, būtent spalio 21 d. buvo paskirtas kunigu. Iki 18 amžiaus Tolminkiemis išliko lietuviškas. Kai badas ir maras išnaikino daugumą lietuvių gyventojų, į jų vietą Prūsijos vyriausybė ėmė gabenti kolonistus iš Vokietijos ir Šveicarijos. Daugiausia kolonistų atvyko 1732 m. Donelaičio laikais tik ketvirtadalis gyventojų buvo lietuviai. Jie beveik visi buvo valstiečiai baudžiauninkai, žauriai vokiečių dvarininkų išnaudojami.

Donelaitis labai gerai suprato baudžiauninkų vargus ir juos užjautė, o dvarininkų nekenė. 1744 m. spalio 11 d. vedė našlę Oną Reginę Ohlenfantaitę. Apie jų gyvenimą Tolminkiemyje labai nedaug žinių tėra. Žinoma, kad savo lėšomis Donelaitis atstatė audros sugriautą bažnyčią, perstatė kleboniją ir pastatė našlių prieglaudą, kurioje, jam mirus, pirmoji apsigyveno jo našlė žmona.

Laisvu nuo pareigų laiku mėgo užsiimti sodininkyste, optika, mechanika ir muzika. Niekėjo dirbti fortepionus, tekin

sunki, išsireiškimai nesklandūs, sakiniai painūs. Dėl to pasakėčios laikomos dar pirmaisiais rašytojo kūriniiais. Originaliausia jo pasakėčia laikoma "Šuo Didgalvis".

Tačiau visų kritikų manoma, Donelaitis paliko vertingiausią savo kūrinių, realistinę poemą "Metus", kur atkurta rūsti baudžiauninkų tikrovė su jų vergiškais darbais vokiečių dvarininkams.

Donelaitis labai gerai pažino savo aprašomų herojų gyvenimą, jų vargus ir rūpesčius, pergyveno kolonistų ateivių vykdomą žiaurią socialinę ir tautinę priepaūdą. Ši jo pergyventa tikrovė ir aprašyta keturiuose poemos dalyse: "Pavasario linksmybėse", "Vasaros darbuose", "Rudens gėrybėse" ir "Žiemos rūpesčiuose". Šiomis dalimis poemą suskirstė ne pats autorius, bet "Metų" leidėjas bei redaktorius Liudas Rėza, Karaliaučiaus universiteto profesorius.

Poemoje jis išveda visą būrį personažų su įvairiomis ir skirtingomis būdo ypatybėmis, polinkiais. Svarbiausias poemos veikėjas -- baudžiauninkai, kurių gynėjas ir mokytojas yra pats autorius -- Donelaitis.

Vietomis labai rūsčiu realistiniu žodžiu, dažnai nevengdamas net vulgariškumų, Donelaitis kandžiai pašiepia būrį išnaudotojų, o neretai ir pačius būrus, juos pamokydamas ar pabardamas.

Donelaičio raštų kalba liaudiška ir sodri. Poemos vaizdai pilni gyvenimiškų spalvų ir garsų. Ypatingą vietą poemoje užima gamtos aprašymas. Gyvenimas čia vaizduojamas ne kunigiškai ramus, ne sentimentaliai, kaip ano meto Europos literatūroje, bet realistiškai grubus, toks, koks iš tikrųjų tas gyvenimas buvo. Kaip anksčiau minėta Rėza paruošė "Metus" spaudai ir išleido juos 1818 m. Karaliaučiuje lietuvių ir vokiečių kalbomis. Tai įvyko po 38 metų nuo autoriaus mirties.

Augustas Šleicheris paruošė Donelaičio "Metų" antrąją laidą. Išanginiame straipsnyje vokiečių kalba Šleicheris išaiškina Donelaičio pavardės kilmę ir pridėjo žodyną. Po keletos metų Karaliaučiuje išėjo G.H.F. Neselmano paruošta Donelaičio raštų laida, čia pateiktas lietuviškas tekstas, sukurčiutas, pridėtas žodynas. Vėliau du Amerikos lietuviai kunigai, Aleksandras Burba ir Antanas Milukas, parengė naują Donelaičio raštų laidą. Didžiojoje Lietuvoje Donelaičio raštai išėjo 1909 ir 1914 m. Vilniuje. Juos išleido Jurgio Šiapelio knygynas. Vėliau (1918, 1921, ir 1927) Donelaičio raštus mokykloms pritaikė Mykolas Biržiška. Gražiausia "Metų" laida buvo išleista nepriklausomoje Lietuvoje 1940 metais. Tos laidos "Metus" spaudai paruošė Juozas Ambrazavičius, o juos iliustravo dail. V.K. Jonynas.

Donelaičio kūrinių plačiai žinomi ir užsienyje. "Metai" ligi

PAVASARIS

V. Maželio nuotrauka

Maironio lituanistinės mokyklos Toronte tėvų komitetas. Sėdi iš kairės: H. Chvedas, J. Empakerienė, pirm. L. Šeškus, A. Jagelienė, L. Kalinauskas, T. Zaleckienė, Z. Girdauskas, J. Kulikauskienė ir A. Bumbulis.

LITUANISTINĘ MOKYKLĄ TORONTE LANKĖ 680 MOKINIŲ

Gegužės 3 d. Toronto Maironio vardo šeštadieninės mokyklos devyniems abiturientams, baigusiems 10 skyrių, buvo įteikti pažymėjimai ir simbolinės dovanos -- medžio drožiniai ir dail. Vijeikio knygos "Mano Tėvų Žemė -- Lietuva".

Pažymėjimus įteikė gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas.

Šiemet Toronto šeštadieninę mokyklą lankė 680 mokinių, o dešimtąjį skyrių baigė -- devyni abiturientai: A. Bušinskas, A. Česekas, J. Kvederys, Ž. Baranauskaitė, J. Baranauskaitė, L. Gustaitytė, R. Petrauskas, V. Valiulis ir S. Žitautas.

Mokykloje 1963-64 mokslo metų bėgyje pasižventusiai dirbo 19 auklėtojų, 4 tikybos dėstytojai, 1 dainavimo mokytojas ir mokyklos vedėjas J. Andrulis.

Visam mokytojų kadrai ir tiems, kurie rūpinosi mokyklos administraciniais reikalais, Tėvų k-tas, vadovaujamas L. Šeškaus, gegužės 9 d. Priskėlimo par. muzikos studijoje suvoošė priėmimą. Ta proga mokytojai buvo apdovanoti lietuviškomis knygomis su vadovybės laiškais ir vokeliais su kukliu (simboliniu) atlyginimu už mokslo metus.

Mokykloje dirbo šie mokytojai: A. Bušinskaitė, M. Gudaitienė, V. Staškevičiūtė, R. Žilinskienė, V. Tamulaitytė, P. Besasparis, Sesuo Viktorija, V. Anskytė, A. Kuolaitė, Z. Didžbalienė, I. Adomavičienė, E. Mardosienė, A. Kuolienė, P. Jūrenas, P. Urbonienė, V. Taseckas, S. Luimienė, J. Jankaitis, Sesuo Loreta, Sesuo Celina, Sesuo Paulė, Tėvas Rafaelis Šakalys, OFM, Kun. J. Staškevičius, Evang. kun. Žilinskas. Mokyklos sekretorė -- Kulikauskienė.

Vyriausia mokyklos vadovybė -- taryba, kurią sudaro: parapijų klebonai, vedėjas, tėvų komiteto pirmininkas, LB apyl. atstovas. Šiais mokslo metais tarybai vadovavo T. Placidas, OFM. (Jie keičiasi su Šv. Jono par. klebonu pamečliu -- rotacine tvarka). Tėvų k-to pirmininku yra jau dvi

Maironio lituanistinės mokyklos Toronte dešimtą skyrių baigusi abiturientė J. Baranauskaitė pasirašo gaudama pažymėjimą. Šalia stovi mokyklos vedėjas J. Andrulis. Gilumoje matyti mokyklos tarybos pirm. Tėvas Placidas, OFM ir tėvų komiteto pirm. L. Šeškus. S. Dabkaus nuotrauka

kadencijas išbuvus Linas Šeškus.

Mokyklą stipriai parėmė finansinai Priskėlimo, Šv. Jono parapijos ir bankas "Parama", sudėdami arti 3,000 dolerių. Tėvai moka po 20 dol. į metus, nežiūrint vaikų skaičiaus.

Mokykloje veikia 10 skyrių. Anksčiau būdavo išleidžiamas 8-tasis skyrius, o po to -- mokiniai

galėjo lankyti 9 ir 10-tąjį skyrius. Nuo šių metų nusistatyta mokyklą baigti -- reikia išeiti 10 metų nustatytą kursą. Egzaminai daromi nuo 4 skyriaus.

Pažymėtina ir pasidžiaugtina, kad šiemet mokykloje dirbo 8 asmenys iš jaunosios kartos, mokslus baigę šiame kontinente.

Pr. Al.

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAZNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

**ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.**

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

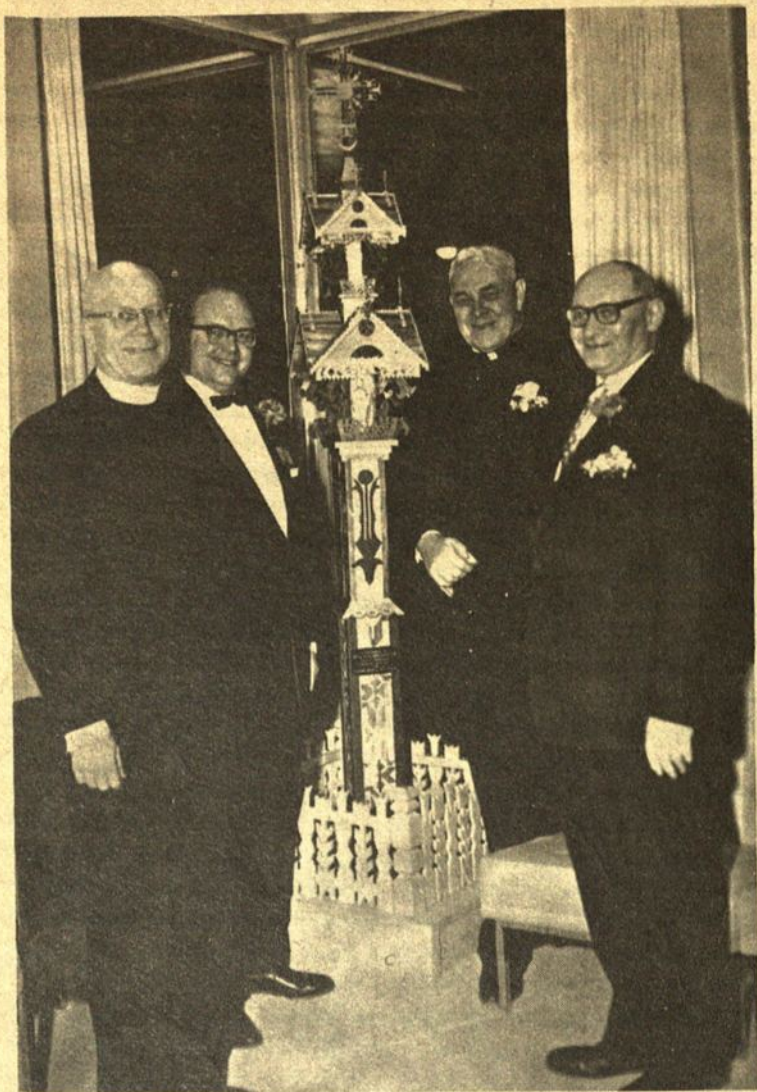
JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

Chicago Phone: 212-1395; Suburban Phone: 656-6330

Šiol ištisai yra išversti į šešias kalbas: vokiečių, latvių, lenkų, rusų, gudų ir čekų. Į kitas šešias -- anglų, lotynų, estų, italų, esperanto ir žydų -- atskiros "Metų" dalys ir pasakėčios. Sakoma, jog "Metai" jau verčiami į bulgarų ir vengrų kalbas.

Visa tai rodo, kad ir maža tauta gali duoti pasaulinio masto poetų ir kad nėra ribų tarp mažų ir didelių tautų poezijos. Tikroji poezija, kokia kalba ji bebūtų sukurta, yra nemirtinga ir visuotina.

Šaltiniai: Vaclovas Biržiška, Aleksandrynas II 1963; Domas Velička, Lietuvių Literatūra II 1961; Lietuvių Enciklopedija V, 1955; Jonas Aistis, "Draugas" 14, 64 Nr. 3; K. Korsakas, Literatūros istorija.

Balandžio 18 d. šv. Antano taupymo ir skolinimo bendrovė Ciceroje, padovanojo savo sumaniam vadovui Juozui Gribauskiui dailininko Antano Poskočio pagamintą lietuvišką kryžių - koplytėlę. Nuotraukoje prie kryžiaus iš kairės: kun. Juozas Makaras, bendrovės vadovas Juozas Gribauskas, šv. Antano parapijos Ciceroje klebonas prel. Ignas Albavičius ir bendrovės direktorius Povilas Putrimas.

V.A. Račkauskio nuotrauka

Artesian-Restaurant- AND LOUNGE

2432 WEST 63rd STREET

Jau yra pilnai įrengtas ir veikia,
turi virš 300 sėdimų vietų.

Čia galite netik gerai ir nebrangiai pavalgyti, bet atšvęsti krikštynas, vedības, sukaktuves ir kitokias Jūsų šeimynines ar visuomenines progas.

Elektriniai vėsinamas. Atvykit į mūsų restoraną-lounge, kur valgių pasirinkimas įvairus, nebrangios kainos ir taip pat didžiausias pasirinkimas vietos ir užsienio gėrimų. Parap. draugijos, klubai ir vienuolynų rėmėjų draugijos susirinkimams ir posėdžiams banketo patalpomis naudojasi nemokamai. Telpa virš 300 asmenų. Kad būtumėt užtikrinti dėl vietos, patelefonuokite 436-4622. Atdaras nuo 6 v. ryto iki 1 val. nakties.

Mieli tautiečiai,

Tik per Londoną geriau, greičiau ir pigiau išsiųsite maistą ir medžiagas į Lietuvą.

Nepraleiskite progos pasiųsti tiesiai iš mūsų sandėlių Londone puikiai įpakuotą geriausios rūšies maisto produktų siuntinį, kuris pradžiuogins kiekvieną gavėją.

M. 14.

2 sv. sviesto, 2 sv. kiaul. taukų, 2 sv. lašinių, 2 sv. ryžių, 1/2 sv. arbatos, 1/2 sv. kakavos, 1/2 sv. pipirų ir lauro lapų, 2 sv. cukraus, 1 sv. razinų, 1 dėž. nescafe, 1 sv. saldinių ir 6 sv. kvietinių miltų.

tik už \$30.00 su pasiuntimo išlaidomis ir maitu.

Taip pat turime sudarę ribotą kiekį siuntinių labai vertingų anglišių medžiagų.

V. 3.

Trys atkarpos po 3 1/2 jardo kostiuminių anglišių sunkių grynos vilnos mėlynų, pilkų ir rudų medžiagų su įrašais All Wool Made in England, viso 10 1/2 jardo,

tik už \$55.00 su pasiuntimo išlaidomis ir Sovietiniu maitu. Reikalaukite mūsų kainoraščių ir pavyzdžių. Esame seniausia lietuvių įmonė Anglijoje. Nuosavų krautuvų tinklą turime jau nuo 1938 metų.

Patarnaujame tiksliai ir skubiai. Maistą siunčiame ir po 40 sv. siuntinius.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2. England. SHO 8734.

Skyriai:

L. Venckus, 7042 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629.

Telef. 436-0494

A. Kusinskis, 124 Park St., Sudbury, Ontario, Canada.

Phone: 674-1605.

L. Radzevičius, 61 N. Windermere Ave., Port Arthur, Ont., Canada.

KALBOS KERTELĖ

STĖPAS VYKINTAS

TOBŪLAS AR TOBULAS?

Neretai mūsų spaudoje vis dar rašo tobulas su ilgąja u, Tiesa, Jablonskis siūlė taip rašyti: tobulas, tobulėti, tobulinti -- šitie žodžiai man yra žinomi šnekamojo žmonių kalboj tikrai iš Prūsų; tobulą esu girdėjęs ten tikrai su u; taip šita žodį rašo (su n) ir Kuršaitis. Toliau nuo Prūsų žmonės šita žodį iš knygy, rodos, nežino; jie ir jų mokytiniai, jei, radę kame knygoje, taria šita žodį, tad taria jį be u (su u). Yra gana daug ir kitų žodžių, kuriuos žmonės iš knygų tesužinoję taria dažnai visai netaisyklingai... Pats aš nemokėčiau čia nutolti nuo šio žodžio tarimo, kuris yra visai gyvas žmonėse (Prūsos ir Klaipėdos krašte): linkęs esu tarti rašyti ir toliau tobulas, tobulėti, tobulinti. (Žr. J. Jablonskis, "Rinkiniai raštai", II t., 474.).

Jablonskio raštų pastabiniškas J. Palionis priduria: "Toks Jablonskio teiktasis šių žodžių rašymas ir tarimas vis dėlto neįsigalėjo lietuvių literatūrinės kalbos praktikoje; dabar rašome ir tariame tobulas, tobulėti, tobulinti (su trumpuoju u). (Žr. Ibid., 530.).

Taip šie žodžiai rašomi ir "Dabartinės lietuvių kalbos žodyne", ir "Lietuvių kalbos vadove". Todėl visi ir rašykime: tobulybė, tobulas, -a(3a) labai geras, be trūkumų, tobulėti, tobulinti etc.

TURĖTI IR TÜRĖTI.

Jablonskis ten pat rašo: "Žemaičiai skiria du žodžius -- turėti ir tūrėti: "Ką tu čia turi? Tūrėkis (laikykis), kaip utis kailinių." Žemaitės raštų leidėjai ir redaguotojai čia irgi skirdavo du veiksmazodžius. Argi, autoriaus nuomone, (suprask V. Kamantausko), visai nereikėtų skirti šių dviejų kalbos žodžių (žem. turėti ir tūrėti, aukšt. turėti ir laikyti) ir rašyti abu juodu, autoriaus patarimu, tikrai turėti? Skaitytojui čia bus, man rodos, didelė naufiena. Pats aš skiriu turėti nuo tūrėti ir turėti nuo laikyti. Taip skiria ir rašo "Lietuvių kalbos vadovas": turėti, turi, -ėjo, a. to have, prc. avoir, vok. haben, tūrėti, turi, -ėjo,

laikyti - tūrėk vagi! Vyrai tūrėkimės! Nuoseklumo dėliai rašytina: tūrėklas (2) 1. įtaisas kam laikyti, laikiklis: Botagas įstarytas prie vežimo šono į tam tikrą tūrėklą. Ištraukė skalą iš tūrėklo. 2. ppr. dgs. tūrėklai, laipto ar tilto prietaisas laikyti einant: liepto tilto tūrėklai. Taip pat ir tūrėklė (2) 1. lazdos rankena. 2. ppr. dgs. arklė rankena. Čia "Dabartinės lietuvių kalbos žodynas" rašo nenuosekliai. Rašyboje, kaip matematikoje, nuoseklumas yra būtinas dalykas.

ŠLIUPAS AR ŠLIUPAS?

Žymusis mūsų aušrininkas Jonas Šliupas yra miręs ir jam vis tiek, kaip kas jo pavarde rašys. Todėl kai kurie mūsų literatūros istorikai, pvz. Pranas Naujokaitis, "Lietuvių literatūroje" visur rašo Šliupas. Tačiau "Lietuvių Enciklopedijoje" pats daktaras Jonas Šliupas rankraštyje pasirašo su ilgąja u. Taip ir visi kiti šliupai šioje vietoje yra rašomi. Todėl manyčiau, kad visiems reikėtų rašyti taip, kaip pats Šliupas savo pavarde rašė, o ne taip, kaip kas susigalvoja.

KAS YRA GOBIJA IR DUMBLIAI?

Šie reti žodžiai yra paaiškinti "Lietuvių Enciklopedijoje". Gobja (Gobia) Dictyosiphonaceae šeimos dumbliis, Gobja baltifinė (G. baltica) Baltijos jūroje ant akmenų ir kriauklių augęs rudasis dumbliis. (Žr. "LE", t. VII, 344 psl.). Apie dumblius "LE" yra plačiau parašyta, tačiau nemanau čia daug cituoti. Pakaks tiek: "dumbliai, arba algės (Algae), gniužulinių augalų didelė grupė, kurių vegetacinis kūnas gana primityviai susidarius, dažnai vienacelis; daugiaceliai dumbliai būna šakotų arba paprastų siūlių, plokštelių, kaspių ir kitokios formos, dažnai susavotiškais priedais įvairių organų funkcijoms. Dumbliai turi chlorofilą, ir svarbiausia tuo skiriasi nuo grybų ir bakterijų. Daugumas dumblių vandens augalai; sausumos formų pasitaiko ant žemės, ant medžių žievės, akmenų, uolų; kai kurios rūšys, simbiozėje gyvendamos su tam tikrais grybais, sudaro keipes; viena kita rūšis pasitaiko ir kai kuriuose žemesniuose gyvūnuose kaip parazitai." (Žr. "LE", V t. 231 psl.).

Etimologiškai dumbliai yra iš dumblas, o pastarasis iš dugnas-dubnas (Baga KS 181, Endzelin Celi 3, 51, Verf. KZ 50, 208) cf. latviškai dubens, dibens, liet. dubti, dumbu, dubau, dubus, duoba, duobė, duba etc.

"Dabartinės lietuvių kalbos žodynas" tevirtuoja dumbliai, daugiskaitoje, bet "LE" vartoja ir vienaskaitą dumbliis. Šioje srityje ir reikėtų vienodumo, nes reiklia galų gale nustatyti mūsų kalbos žodžius, kurie yra vartojami tik vienaskaitoje, kurie -tik daugiskaitoje, o kurie -- ir vienaskaitoje, ir daugiskaitoje.

Pats skaityk ir kitus
ragink prenumeruoti
DIRVĄ

DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI AR UŽSISAKYTI ŠIAS NAUJAI PASIRODŽIUSIAS KNYGAS:

Vytautas Alantas — 9 dramų veikalai 5 dol.

Pulgis Andriušis — Purienos po vandeniu — 1.50 dol., kletais virš. — 2 dol.

R. Spalis — Angelai ir nuodėmės — 1.50 dol.

A. Šapoka — Senasis Vilnius — 5 dol.

J. Kralikauskas — Mindaugo nužudymas — 3 dol.

K. Bradūnas — Sidabrinės kamanos — 2 dol.

J. Ignatonis — Lūžiai — 3 dol.

A. Tyruolis — Metų vingiai — 3 dol.

Visa eilė kitų anksčiau pasirodžiusių knygų, albumų, poezijos rinkinių.

Grupė clevelandiečių lietuvių menininkų su chicagiečiu B. Murinu, šiam buvoję Clevelande. Iš kairės: N. Palubinskienė, A. Valkšnoras, V. Abraitienė, B. Murinas, V. Raulinaitis ir K. Žilinskas.

V. Bacevičiaus nuotrauka

ATSIŪSTA PAMINĖTI

MŪSŲ METAI -- Chicagos Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos moksleivių metraštis, šios mokyklos tėvų komiteto leidinys. Redagavo moksleiviai. Globėjas Juozas Masilionis.

240 psl. Pardavinėjama po 2 dol. Adm. adresas 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

Metraštis puošniai apipavidalintas ir atspausdintas Vilties spaustuvėje, Clevelande. Gausu paveikslų ir moksleivių rašinių. Tai penktasis iš eilės metraštis, iškelias mūsų moksleivių dėmesį lituanistiniam darbui.

TĖVŲ ŠALIS -- Sofijos Jonyrienės paruoštas vadovėlis lituanistinių mokyklų septintam skyriui. L. Kultūros Fondo leidinys. Ilustracijos Vlado Vijeiko, 360 psl. Kaina 7 dol. Knygą įsigyti ar užsisakyti paštu galima ir per Dirvą, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PAIEŠKOMAS

Ben. Dibulskis, atvykęs iš Belgijos Kanadon.

Žinantieji jo antrašą prašomi atsilipti:

D. Vismantui,
1329 E. 66 St.,
Cleveland, Ohio 44103.

CLEVELANDE

PARDUODAMAS LAIVAS

13 pėdų ilgio, motoras 5 1/2 h. p. ir priekaba. \$135.00.

Skambinti po 5 val. vak.

Šeštad. ir sekmad. visą dieną — PO 1-2082. (56-57)

HEAVY DUTY STRUCTURAL STEEL POSTS & RAILS
STEEL BASE WIRE CABLE FOR MAXIMUM TENSION
HEAVY DUTY HOT DIP GALVANIZED WIRE

ALL POSTS SET IN HIGH CONCRETE FOOTINGS
HEAVY DUTY CAST IRON SQUARE GATE CORNERS
CHOICE OF POST & GATE ORNAMENTS

ĮRENGTOS TVOROS pėda \$1.15, \$1.25 ir \$1.45. ALUMINIJAUS STOGELIAI, DURYS, LANGAI, TUREKLIAI IR KITI NAMŲ PAGERINIMUI REIKMENYS. IŠSIMOKEJIMUI IKI 5 METŲ.

KOSTAS BUTKUS
TEL. LU 5-6291

KVIEČIAME ĮSIGYTI NEW YORKO VYRŲ OKTETO PLOKŠTELĘ

"MES ŽENGIAM SU DAINA"

Plokštelėje įdainuota 17 lietuviškų liaudies, žygio ir pramoginių dainų.

Įsigydami plokštelę per Oktetą, paremsite Okteto darbą ir įgalinsite antrosios plokštelės išleidimą.

Kaina:

1—10 plokštelių po	4.00 dol.
11—25 " "	3.00 "
26—50 " "	2.75 "
Virš 50 " "	2.50 "

Užsakymus drauge su čekiu siųsti: New Yorko Vyrų Oktetas, c/o Alksnins, 45-44 167 St., Flushing 58, N. Y.

Užsakant pridėti ir persiuntimo išlaidas.

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį — Mes aprępsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir palai,

MANHATTAN marškiniai,

LEE ir DISNEY skrybėlės.

Krautuvėje Jūs laukiami

kasdien,

o sekmadieniais

nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nušimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Ši sekmadienį, tuoj po pamaldų, šv. Jurgio parapijos salėje, LLK pirm. V. Sidzikauskas padarys pranešimą apie tarptautinę padėtį. Susirinkime dalyvaus ir Vasario 16 Gimnazijos direktorius kun. B. Liubinas. Susirinkimą rengia LB I apyl. valdyba.

• Trečioje rinkiminėje apygardoje į LB Tarybą balsavo: Clevelande — 539, Akrono 16, Daytono 33, Detroito 364. Dar negauta rezultatų iš Rochesterio ir Pittsburgho.

JUDITA ŪSELYTE sekmingai baigė The Andrews School for Girls Willoughby, Ohio, prekybos administracijos skyrių. Mokslo metu pasižymėjo dar ir artistiniais gabumais, priklaudydama mokyklos dramos klubui.

Tarnybai ji išvyksta į Greenwich, Conn.

• Šv. Kazimiero Lituanistinė Mokykla nuosirdžiai kviečia visus Clevelando lietuvius į mokslo metų užbaigimą, kuris įvyks gegužės 17 d., 3 val. p. p. Naujosios parapijos salėje.

Programoje: pažymėjimų įteikimas baigusiems pirmąją mokyklos laidą, dovanos baigusiems ir geriesiems mokiniams, eilėraščiai, tautiniai šokiai, dainos.

Po programos šokiai, grojant geram orkestrui, ir vaišės. (56-57)

• Pasaulinio masto golfo čempionas Gary Player asmeniškai pasirodys May Co. miesto centre esančios krautuvės sporto prekių skyriuje penktadienį, gegužės 15 d., 11-11:30, 12-12:30 ir 1-1:30 val.

AMERIKIEČIAI IR LIETUVIAI REMIA MŪSŲ KREPŠININKŲ IŠVYKĄ AUSTRALIJON

Sportas ir menas pasiekia plačias gyventojų mases. Tai viena geriausių priemonių informacijai paskleisti. Šituo pažitūriu Amerikos lietuvių sportininkų kelionė į Australiją yra labai reikšmingas įvykis ne tik sportine, bet ir informacine prasme.

Mūsų sportininkai - krepšinininkai susitiks rungtynių aikštėje su geriausiomis australiečių komandomis, įskaitant ir Australijos olimpinę rinktinę. Australijos televizijos ir radijo stotys bei didžiųjų laikraščių sklidys 2-3 savaitžių laikotarpį bus nukreiptos į juos. Koks akstinas lietuviš-

kajam jaunimui Australijoje, kokia paslauga mūsų tėvynei Lietuvai, kurios vardas didelėmis raidėmis kelių savaitžių bėgyje bus minimas Australijos spaudoje, matomas televizijoje ir perduodamas radijo bangomis.

Nenuostabu, kad Clevelando lietuviai, patyrę apie lėšų reikalingumą tam svarbiam žygiui paremti, visa energiją metėsi lėšų telkimo vajun. Tam clevelandiečiai pasirinko naują metodą, kuris, kiek pradiniai žingsniai rodo, žada būti sėkmingas.

Pasinaudodami pianisto Antano Smetonos atvykimu trumpam laikui iš Vokietijos į New Yorką, jie pakvietė į Clevelandą koncertui, kuris įvyks gegužės 31 dieną, 4 v. p.p., Clevelande Music School Settlement patalpose, 11125 Magnolia Dr. Kiekvienas, paaukojęs \$5,00 krepšinininkų kelionei į Australiją paremti, gauna vieną bilietą ir yra laikomas koncerto rėmėju; paaukojęs tam tikslui \$10,00, yra laikomas koncerto globėju ir paaukojęs \$15,00 -- koncerto garbės globėju (paaukojęs \$25,00, laikomi koncerto garbės globėjais ir gauna du bilietus).

R. Taft, Jr. JAV Kongreso atstovas.

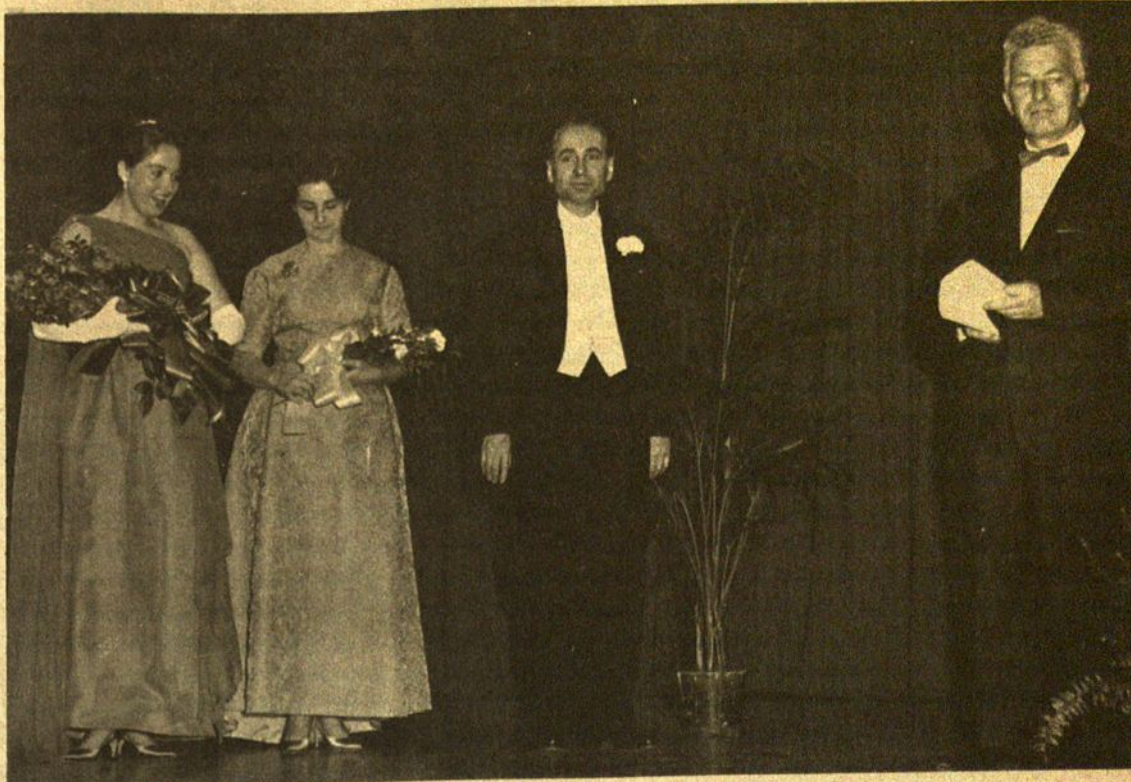
Džiugu ir būdinga, kad pirmuoju koncerto garbės globėju tapo nenuilstamas lietuviškų reikalų rėmėjas šv. Jurgio parapijos klebonas, kunigas Balys Ivanauskas. Jo pavyzdžiu pasekė

Kun. B. Ivanauskas, šv. Jurgio parapijos Clevelande klebonas.

eilė kitų Clevelando veikėjų ir, porą dienų vėliau, kongreso atstovai Robert Taft, jr., ir Frances P. Bolton.

Oficialiai vėjus prasidėjo šeštadienį, gegužės 9 d. ir pirmadienio vakare aukų gauta jau virš \$400,00. Vajui praversti yra sudarytas 15 asmenų komitetas ir 6 asmenų vykdomasis komitetas (Felixas Eidintas, Milda Lenkauskienė, A. ir J. Nasvyčiai,

Po gražiai pasisekusio koncerto, kurį surengė Dainavos stovyklai remti komitetas Clevelande, programos išpildytojai solistė Lilija Šukytė, akompaniatorė Dalia Skrinkaitė ir pianistas Andrius Kuprevičius su vyr. vakaro rengėju Simu Laniausku.

V. Plečkaitis, J. Smetona ir I. Stasaitė), kuris yra užsimojęs vajų pabaigti dviejų savaitžių bėgyje -- surinkti \$1.000.

Kreipdamasis į lietuviškąją visuomenę, šio vajeus komitetas prašo atsiminti, kad sunkią lėšų telkimo akciją komiteto nariai prisiėmė, norėdami padaryti mažą, bet konkretų, įnašą lietuviškajai dvasiai sustiprinti ir lietuviškos akcijai paremti. Amerikietiškojo gyvenimo sąlygomis sėkmingas tos akcijos pravedimas tėra įmanomas pasiaukojimo sąskaiton. Prašyti pinigų, nors ir ne sau, nėra lengvas dalykas. Tegul tie, kurie ir nieko mums neduos pasitenkins mandagiu atsakymu -- be pamokslų. Iki šiol, betgi, tokių kaip ir nebuvo: visi prašytieji mielai davė didesnę ar mažesnę sumą. Mes tikimės, kad lietuviškojo solidarumo dvasia įgaugins mus nusistatytą sumą su kaupu surinkti ir užtai visiems iš anksto nuosirdžiai dėkojame.

Vajeus Komiteto Vardu
Adv. Julius Smetona
Pirmininkas

Dailės paroda

Lietuvių Dienoj rengiamoj Lietuvių Bendruomenės šių metų spalio 11 d., bus ir dailės paroda. Parodoje galės dalyvauti tik Clevelande ir jo apylinkėse gyveną lietuviai, kurie yra baigę, lankę ar lanko dailės mokyklą. Kiekvienas dailininkas galės dalyvauti su nedaugiau kaip keturiomis savo kūriniams. Paroda vyks Naujosios Lietuvių Parapijos salėje. Paveikslai ir kiti meno kūriniai nebus ant sienų kabinti, o patalpinti ant specialių pastatėlių, kuriuos pristatė į salę patys dailininkai su savo kūriniams. Parodą lankyti ir kūrinius pirkti, pagal kūrėjų nustatytą kainą, turės teisę ir ne lietuviai. Parodą skelbsime ir ne lietuvių spaudoje. Bus skiriamos trys premijos už geriausius kūrinius. Premijas parinks patys parodos lankytojai balsavimo būdu. Premijos bus įteiktos ir visi dailininkai pagerbti šios Lietuvių Dienos vakare, laike koncerto.

Mūsų tikslas, kad šių Kristijono Donelaičio metų Lietuvių Dieną atšvęstume kultūringai. Šiais metais Lietuvių Dienoje daugiau pirmaus dailininkai.

Mūsų prašomi šioje Lietuvių Dienoje jau sutiko dalyvauti su savo kūriniams šie dailininkai: Vlada Stančikaitė-Abraitienė, Leokadija Kaušlaitė-Balienė, kun. Petras Dzegoraitis, Teresė Idzelytė, Mirta Dabrikaitė-Kičienė, Rimas Laniauskas, Milda

Gulbinskaitė-Lenkauskienė (enamėlis), Jadvyga Vaitekūnaitė-Minkūnienė, Algirdas Muliolis, Eglė Civiškaitė-Muliolienė, Mindaugas Nasvytis, Henrikas Piktura, Irena Plechavičienė (keramika), Jonas Račyla, Vytautas Raulinaitis (skulptūra), Ina Skardytė, Kostancija Palavinskaitė-Šlapelienė, Rasa Unguraitytė, Antanas Vaikšnoras, Kazimieras Žilinskas.

Visi kiti dailininkai, gyveną Clevelande ir už jo ribų, kaip Akrono, Columbus, Daytono, ir kituose Ohio valstijos miestuose, jei norėtų šioje Lietuvių Dienoje dalyvauti su savo kūriniams, mielai prašomi pranešti antros apylinkės valdybos kultūrinių reikalų vadovui Vidmantui Priokckui tel.: 531-8496 arba kuriam kitam šios valdybos nariui.

I. Stasaitė Valdybos sekr.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

"A" ONE LAWN & GARDEN SERVICE AND SUPPLIES
TRAŠOS — SĖKLOS — ŽIEDAI — GĖLĖS
TRAŠOS — PAGRINDINIS MŪSŲ BIZNIS.
Gėlės šermentims ir vestuvėms.
Tel. 781-8111 3131 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44114
JURGIS SIDABRAS — savininkas.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS Clevelande
maloniai kviečia praleisti liuoslaikį stebint televiziją, klausant penktadieniais Tėvynės Garsų lietuvišką radiją ir su draugais bei pažįstamais jaukiai praleidžiant valandėlę-kitą savųjų tarpe.
Klube galite pasiskaityti ir susipažinti su lietuvių spauda, lošti šachmatais.
ATDARAS KIEKVIENĄ DIENĄ.
6835 Superior Ave. Tel. EX 1-1143

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue EN 1-1763 936 East 185th St. KE 1-7770

PERKATE NAUJĄ AUTOMOBILĮ?

Norite sutaupyti paskoloje?

MĖNESINIAI MOKĖJIMAI

	SUMA	24 MĖN.	30 MĖN.	36 MĖN.
PALYGINKITE šiuos mokėjimus* PRIEŠ pasirašydami dokumentus perkant naują automobilį	\$1500	68.72	56.10	47.69
	2000	91.48	74.68	63.48
	2500	114.24	93.26	79.27
	3000	136.99	111.83	95.06

Mokėjimai* apima pagrindinį mokestį, procentus ir net gyvybės draudimą.

Prieš pirkdami automobilį paskambinkite mums!!!

Taip pat duodame 10-15% nuolaidą, apdraudžiant nuo gaisro namus ir inventorių.

Prieš atnaujinami savo mokėjimus, pasitikrinkite pas mus.

Z. OBELENIS

V. GIEDRAITIS

Telef. 881-7741 APPROVED FINANCE, INC. Telef. 944-6835

Nationwide Insurance

associated with
NATIONWIDE MUTUAL INSURANCE COMPANY
Home Office: Columbus, Ohio

STOP HERE SHOP THERE

Stop here for comfortable terms on your coming new car!

Then Shop at your leisure for your new car.

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Min. S. Lozoraitis šveicarijoje dalyvauja pasiuntinybės patarėjo Dr. A. Geručio rūpesčiu surengtose Zueriche Baltijos kraštų kultūros dienose. Vėliau jis atsilankys Paryžiuje, kur dalyvaus Prancūzijos-Baltijos kraštų draugijos metiniuose pusryčiuose - debatuose.

• Vytautas Kavolis skaitė paskaitas apie "Socialines klases ir meninius stilius" Ohio Valley Sociological Society metiniame suvažiavime Columbus, Ohio, ir apie "Meninį stilių kaip religinių savybių išraišką" Indiana State College, Indiana, Pensylvanijoje.

• Marquette Parko Lituanistinės mokyklos gegužinė įvyks š. m. gegužės 31 d. (sekmadienį), Bučio darže, 83 & Willow Springs Rd., Willow Springs, Ill. Bus įdomi programa, kurią išpildys mokyklos mokiniai.

P A D Ė K A

Po taip sėkmingai pavykusių Dirvos novelės premijos įteikimo iškilmų ir po to sekusio vakaro - baliaus, man malonu išreikšti gilią padėką nuoširdžiai talkininkavusiems ir sutartinu darbu prisidėjusiems: B. Paplėnienei, E. Matutienei, K. Matučiai, A. Janukaičiui, V. Mažeikai, P. Vėbrai, J. Žemaičiui, K. Ramonui ir K. Rožanskui.

Be to, Korp! Neo-Lithuania korporantėms: R. Česaitėi, Kr. Sabaliauskaitei, B. Šidlauskaitei ir R. Jurkūnaitei už talką papuošiant ir paruošiant svečių stalus.

Mūsų spaudos rėmimo talkoje tai buvo paskatinantis pavyzdys ir pasipirtis tolimiesiems užsimojimams.

K. Pocius,
Vilties Draugijos
vicepirmininkas,
Vakaro rengimo
komisijos pirmininkas

VEIKLUS SKYRIUS

Gegužės 3 d. įvyko A. L. Tautinės Sąjungos East Chicago skyriaus narių visuotinis susirinkimas. Susirinkimas buvo gausus ir gyvas.

Daugelis skyriaus narių dalyvavo įvykusiame Dirvos novelės premijos įteikimo balijuje, kuriame skyriaus narė solistė Natalija Aukštuoliene išpildė programą.

Du skyriaus nariai Jonas Rimkūnas ir Antanas Juodvalkis, kandidatavo į LB Tarybą.

Skyriaus tradicinė gegužinė įvyks Union Pier, Mich. vasarvietėje liepos 11 d. Community Building patalpose. Gegužinės metu numatyta pagerbti skyriaus narių sūnus ir dukteris, baigusius aukštuosius mokslus. Rengėjai tikisi, kad jaunimas ir senimas gausiai gegužinėje dalyvaus ir prašo visus šią datą ir vietą atsiminti. (am)

• Eugenija ir Bronius Blinstrubai, valgyklos - Tulpė savininkai, Dirvos novelės premijos įteikimo proga Chicagoje, spaudai paremti, paukojo 10 dol.

• Janina Narūnė, "Gintarėlės" autorė, paruošė spaudai naują knygą mūsų mažiesiems skaitytojams "Birutės rytas". Knygai spalvotas iliustracijas paruošė Marija Tūbelytė. Knyga parašyta eilėmis ir lengvai skaitoma.

• CAPE CODE, prie ežero, gražiamame pušyne ir netoli jūros, kur susirenka dauguma lietuvių vasarotojų, išnuomojami 2 ar 3 miegamųjų vasarnamiai su pilnu apstatymu. Tinka ypač šeimoms su vaikais. Kreiptis: INA NENORTIENĖ, 44 Alban St., Dorchester, Mass. 02124, tel. TA 5-1832.

SKAITYK IR PLATINK
DIRVĄ

AUKOS DIRVAI

P. Jančauskas, Dorchester 1.00
D. Macklala, Los Angeles.. 5.00
J. Kregždė, Cincinnati 3.00
E. Gedgaudas, Los Angeles 1.00
Lietuvių Dantų Gyd. S-ga
Chicago 10.00
Vl. Vilcinas, Racine 1.00
P. Bakūnas, Baltimore 2.00
K. Matutis, Chicago 5.00
M. Maksvytis, Chicago 4.00
J. Grybauskas, Lake Zurich 1.00
H. Misliauskas, Philadelphia 4.00
J. Zdany, Berlin, Conn. 4.00
V. Bankauskas, Chicago 3.00
P. Račkauskas, So. Boston... 2.00
J. Krisciukaitis, Dorchester 4.00
J. Tamašauskas, Worcester 4.00
J. Saladžius, E. St. Louis ... 1.00

VEIKLŲ ROCHESTERIO LIETUVIAI

"Visi įtakingesni, veiklesni ir darbštesni lietuviai, latviai ir estai įsijungė į Rezoliucijos Remti Komiteto Rochesterio skyrių. Iš savo pusės padarysime viską, kad viena iš jau įneštų rezoliucijų būtų pravesta," -- kalbėjo Juozas Jurkus, parodęs daug iniciatyvos ir didelio sumanumo, suformuodamas tą vieną, kuriam šiuo metu ir vadovauja. Kiti vykdomojo komiteto nariai yra: inž. J. Laukaitis -- vicepirmininkas; B. Sedlickaitė -- sek.; inž. E. Vasiliauskas -- kasin.; žurn. H. Žemelis -- narys informacijos reikalams. Latviai ir estai turi darbo komitete po vieną vicepirmininką -- A. Niedols (latvis) ir A. Pinton (estas).

Frank T. Lamb, Rochesterio miesto burmistras, sutiko įsijungti į komiteto narių eiles. Iš lietuvių į direktorių tarybą įeina: kun. kleb. F. Valukevičius, P. Norkelinas, K. Sabalis, V. Vitkus, B. Krokys, A. Jančys, P. Jurlen, P. Puidokas, A. Dziakonas, K. Mačiulis, O. Vosiliūtė, J. Karklys, A. Burkinas, S. Butrimas, O. Mackevičienė, rašyt. J. Jankus, prof. dr. A. Klimas, prof. V. Sabalienė, A. Cieminis, S. Ilgūnas, J. Morcan, R. Šerelis, pulk. P. Saladžius ir dr. V. Leilis. Anot pirmininko, direktorių tarybą ateityje bus dar įtraukta daugiau lietuvių darbuotojų.

Šis skyrius jau yra išgavęs ketletą rezoliucijų; šio skyriaus pastangomis šimtai laiškų yra pasiekę legislatorius Washingtono Lietuvos laisvinimo reikalu. Skyrius parodė daug sumanumo išjudindamas aplinkiniuose miestuose bei miesteliuose negausias lietuvių bendruomenes.

Skyrius ir jo pavieniai nariai yra parėmę visą rezoliucijų žygį didesnėmis pinigėmis sumomis. Ypač, dosnus šiam reikalui yra kun. kleb. F. Valukevičius. ALT skyrius iki šiol jau yra skyręs \$200.00; LB apylinkė yra skyrusi \$50.00. Didesnėmis sumomis visą darbą yra parėmę: J. Stankus, J. Jurkus, A. Jančys, P. Norkelinas ir kit. Rochesterio ir apylinkės lietuviai visais rezoliucijų reikalais kviečiami kreiptis į J. Jurkų, 76 Delamaine Drive, Rochester 21, New York.

Lietuviškais ornamentais papuoštas kryžius jau stovi Pasaulinės mugės aikštelėje. Lietuvių komitetui teko nugalėti visą eilę administracinių sunkumų, kol tikslas buvo atsiektas.

Iš Chicago į New Yorką kryžių atgabeną statybininkas V. Šimkus, kuris pats paruošė kryžiui pamatus ir kryžiaus reikalais New Yorke praleido dešimt dienų. J. Poderis, J. Jankus ir J. Zarauskas aktyviai talkininkavo kryžiaus pastatymo darbe.

Kad šį darbą tinkamai užbaigti reikia dar lėšų. Jos siųstinos PM Iždininkui Antanui Šetikui, 84-11 101 St., Richmond Hill 18, N.Y. Lietuviai kontraktoriai - daržininkai, dirbą PM rajone -- Tallat Kelpša ir Jurgis Strusas -- padarys gėlynų projektus, kurių įgyvendinimas priklausys nuo mūsų visuomenės duosnumo. Esant pakankamai lėšų, bus pagaminti suoleliai, išpilti takeliai, taip kad ir patiems ir svečiams būtų malonu lietuviško kryžiaus papėdėje pailsėti. Nuotraukoje V. Šimkus ruošia kryžiaus pamatą. Matyti Kodako paviljonas, R. Kezlo nuotrauka

Detroito lituanistinės mokyklos choras, sudarytas iš III ir IV skyriaus mokinių, išpildęs dalį meninės programos Motinos dieną gegužės 10 d. Lietuvių Namuose. Chorui vadovauja mokyklos vedėjas St. Slizys.

DETROIT

KUN. L. JANKAUS PAGERBIMAS DEROITE

Pranešame Detroito ir jo apylinkių lietuvių visuomenei, kad gegužės mėn. 23 dieną į Detroitą atvyksta kun. Lionginas Jankus, Balfio reikalų vedėjas.

Tąja proga skuodiškiai, susitarę su Balfio skyriaus valdyba, rengia kun. L. Jankui pagerbimą, kuris įvyks gegužės 23 dieną, 6 val. vakare punktualiai Lietuvių Namuose (3009 Tillman), apatinėje salėje.

Kviečiame organizacijas ir pavienius asmenis gausiai dalyvauti iškilmose pietuose. Registruotis pas Balfio sk. valdybos vicepirmininkę R. Ražauskienę, telef. 278-1353 iki gegužės 21 dienos. Įėjimas asmeniui -- 2.50 dol.

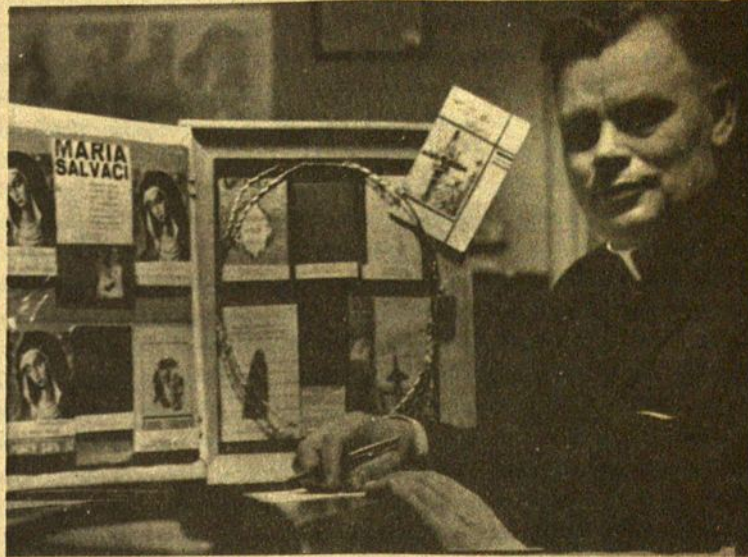
Savo dalyvavimu ne tik pagerbime kun. L. Jankų, bet kartu išreikšime jam pasitikėjimą esamose pareigose, bei pareikšime protestą dėl bolševikų skleidžiamų šmeižtų už jo lietuvišką veiklą. Rengėjai

NIDOS VASARVIETĖS SEZONO ATIDARYMAS

Kviečiame visus gegužės 24 d. (sekmadienį) atvažiuoti į Nidos vasarvietės Linden, Mich. sezono atidarymą ir pavasariškoj gamtoj maloniai praleisti dieną prie Lobdell ežero. Jaunimo ir vyrenių organizacijas padaryti iškilas, išvažiavimus, šeimos susitikimus.

Žuvininkai galės pažuvauti. Pakankamai visiems stalų pavalgyti, vietos pasivaikščioti, pažaisiti, malkų laužams susikurti... Norintieji galės gauti ir vietoje pavalgyti, atsigaivinti.

Važiuoti US 16 iki US 23, juo dešinėn šiaurės link - iki Silver Lake Rd., sukiti kairėn Linden link. Jį pervažiaus, uždvie-

Balfio reikalų vedėjas kun. L. Jankus, švenčias 25 metų kunigystės sukaktį, prie septyniomis kalbomis išleistų Sibiro lietuvių parašytų maldaknygių. V. Maželio nuotrauka

jų mylių kairėn rasite Nidos iškilas.
Įvažiavimas visiems veltui.
Savininkai Kodaičiai

IEŠKOMI

BENKUS, Helen, gimusi Haverrhill, Mass., vėliau gyvenusi Bostone.

DARBUTAS, iš Pabalių km., atvyko Amerikon prieš I Pasaulinį Karą.

ENDRULAT, Ewaldas, gimęs Jurbarke 1901 m. JANIČURIENĖ - ARLAUSKAITĖ, Anelė.

JESEVIČIUS, Antanas, iš Gėlgaučių km., Salantų vl.

KAJOKUTĖ, Pranė iš Kreivėnų km., Amerikoje ištekęjo, bet vyro pavardė nežinoma.

LINGIS, Alfonsas iš Imbarės kaimo, Salantų vl.

MARKŪNAS, Juozas Leonas, Pranas ir Vladas (Jono sūnūs), ir Vlado dukterys Julė ir Juzė, Juozas ir Vladas gimę Ukmergėje, kiti spėjamai gimę Amerikoje.

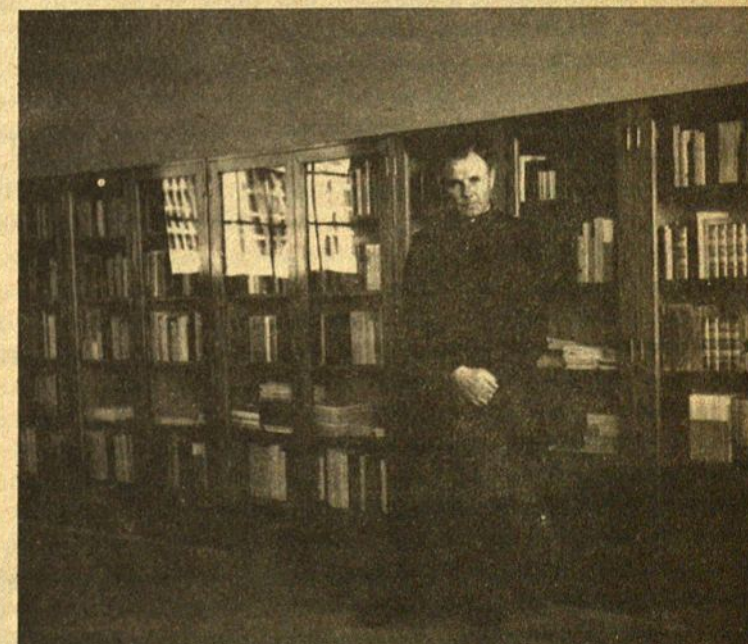
MIELAŠAUSKAS, Simonas, žmona Marijona (DAMBRAUSKAITĖ), sūnus Aleksas, Pranas, ir Simonas, dukterys Adelė, Elzbieta ir Magdalena, išvykę iš Balbieriškio į Sao Paulo, Brazilijoje.

NAINYS, Bronius, inžinierius.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti:

Consulate General of Lithuania
41 West 82nd, Street, New York, N.Y. 10024.

LIETUVIAI KOLUMBIJOJE

Kun. dr. P. Ražainas savo didžiulėje bibliotekoje Medeline. Jis profesorauja San Jose kolegijoje.

Naujai pastatyti Kolumbijoje Medeline Lietuvių Namai. Dešinėje pastatas, kuriame tilps kolpyčia ir parengimams salė, dar neužbaigtas.

Newarko moterų veikėjos prie lietuviško kryžiaus Newark, N.J. Stovi iš kairės: Strikauskienė, O. Pocienė, Iz. Dilienė ir Demskienė. V. Maželio nuotrauka